

Nlaš tednik

Kronika

kulturno - politično glasilo

svetovnih in domačih dogodkov

Poštni urad Celovec 2 - Verlagspostamt Klagenfurt

Izhaja v Celovcu - Erscheinungsort Klagenfurt

LETO XIV./STEVILKA 40

CELOVEC, DNE 1. OKTOBRA 1964

CENA 2.- ŠILINGA

Ureditev življenja po krščanskih načelih

(Dr. Valentin Inzko)

Glavno vprašanje koroških Slovencev je v tem, kako se narodnostno ohraniti. Zelja po ohranitvi slovenske besede in slovenske kulture je bila od nekdaj med Slovenci zelo živa. Za ohranitev slovenskega življa v deželi so koroški Slovenci v zgodovini s svojo ljubeznijo do materine besede, z gojitvijo narodne zavesti, utrjevanjem slovenske miselnosti, s priznavanjem k slovenski narodni skupnosti, z javnim delovanjem na verskem, prosvetnem, kulturnem in političnem področju ter več ali manj uspešnimi poizkusi uveljavljanja in utrjevanja na gospodarskem področju veliko doprinesli.

V zadnji številki našega lista je bilo prikazano, kako začinjamo koroški Slovenci vedno bolj tudi gospodarsko realno misliti. Zavestno se vključujemo v prizadevanja razširitve tujkega prometa ter vidimo v njem velike možnosti za izboljšanje našega socialnega položaja. Vse, kar je zrastle po drugi svetovni vojni okoli Mohorjeve družbe, njene tiskarne in dijaških domov, je bilo možno le vsled treznega načrtovanja in ukrepanja. V to vrsto spada ravno tako realno delo v slovenskih gospodarskih ustanovah ter vrsta konkretnih rezultatov na drugih področjih javnega življenja.

Ob vsem tem pa nikakor ne smemo zgubiti izpred oči glavnega smotra — pomena življenja. Vprašanje, čemu smo na svetu, je vprašanje, ki se tiče vsakega izmed nas. Ako bi namreč izgubili pravi cilj izpred oči, bi bili zaman vsi napor v zvezi s politično, gospodarsko in kulturno krepitvijo, ves trud po izboljšanju življenjskih prilik. Znano je, da človek ne živi samo od kruha, ampak tudi od duha.

Gotovo se dandanes mnogo stori za izobrazbo mladine. Ne samo to. Področja znanosti so tako narasla, svetovnopolična vprašanja so večkrat tako zamotana, idejna zmeda je tako velika, da je postal tudi odrasel človek glede svojega odnosa do življenja nesiguren. Zato se ne čudimo, ako se polaga tolikšna važnost na nadaljnjo izobrazbo tudi odraslega človeka. Človek čuti v svoji majhnosti nasproti silam atoma, pred stroji dvajsetega stoletja, brezmejnostjo vesolja ter duhovno praznino vendar neke potrebo, da se ob velikih in tako naglih spremembah v svetu vedno znova vsaj za silo orientira ter uredi svoje življenje po zahtevah in potrebah sodobnega časa. Pri tem pa je nadvse važna duhovna orientacija, kajti le, kar je duhovno močno in zdravo, bo v življenju tudi obstalo. Morda se tega premalo, morda sploh ne zavedamo.

Najmočnejše gonilne sile v življenju posameznika in družbe, glavne odločujoče sile za uspehe in neuspehe v poklicu, družini za javnem življenju so mirna vest in prijateljstvo z Bogom. To so kvalitete, ki bodo tudi v bodoče odločale o naši usodi ter usodi vsega človeštva.

Kako urediti svoj odnos do sočloveka, kako služiti družbi v malem in velikem, kako urediti življenje v državi, med narodi, kako vobče reševati svetovna vprašanja, je jasno izpovedano v božjih zapovedih, v njegovem evangeliju, večnoveljavni blagovesti Kristusovi. Gledanje na svet v luči krščanskih načel ter želja, da vskladimo z njimi vse naše hotenja, stremjenja in dejanja, je, kar bi moralo biti živo v srcih vseh, ki se zavedajo, kaj pomeni posamezniku, družini, vaškemu občestvu, narodni skupnosti vera ter življenje po njej.

Zato bodimo Bogu hvaležni za vsakega duhovnika, ki deluje med nami ter vedimo, da bi bilo naše življenje brez povezave s Cerkvijo kmalu podobno telesu brez duše, brez srca. Zamrlo bi v nas vse lepo, vse ple-

Zapletljaj Bonn - Moskva

Obisk Hruščeva v Zvezni republiki Nemčiji odvisen od razpleta slučaja Schwirkmann. — Protestna nota bonnske vlade zaradi čudne prigode s strupenim plinom.

Nova nemška protestna nota sovjetski vladi zaradi atentata s strupenim plinom na tretjega tajnika nemškega poslaništva v Moskvi, Horsta Schwirkmanna, je bila izročena v torek, dne 29. septembra v Kremlju. Nemška zvezna vlada je zahtevala v tej protestni noti s poudarkom, da morajo Sovjeti zadevo s tajnikom Schwirkmannom popolnoma pojasniti. Dalje, da morajo biti krivci strogo kaznovani in da se morajo sovjetski uradni krogi zaradi tega slučaja opravičiti. Protestna nota pa je tako sestavljena, da bi sovjetski vladi ostala odprta pot za diplomatsko sprejemljivo rešitev.

V Bonnu so si edini v tem, tako predsednik frakcije Socialistične stranke Nemčije (SPD) v Zveznem svetu (Bundestag) Fritz Erler, kakor tudi zastopnik krščansko socialne unije (CSU) Karl Theodor von Guttenberg, da zavisi obisk Nikite Hruščeva

v Zvezni republiki Nemčiji od popolne razjasnitve slučaja tajnika nemškega poslaništva v Moskvi Horsta Schwirkmanna.

Na Schwirkmanna je bil namreč izvršen skrivnosten atentat s strupenim gorčičnim plinom pred približno enim mesecem, ko je ta obiskal samostan Zagorsk blizu Moskve, in ga v Bonnu pripisujejo sovjetski tajni službi, kajti Schwirkmann je bil pri nemškem poslaništvu strokovnjak za prisluškovanje. Po atentatu je Schwirkmann dolgo časa nihjal med življenjem in smrtjo.

Takoj po poskusu uboja je nemška zvezna vlada protestirala pri sovjetskem poslaniku v Bonnu Andreju Smirnovu. Ta pa je odločno zavrnil ta protest, češ da so za napad odgovorni samo krogi v Zvezni republiki, ki hočejo na vsak način preprečiti obisk Hruščeva v Bonnu. Smirnov je takrat odklonil tudi vsako opravičenje.

Kako je umrl predsednik Kennedy

Tajno poročilo objavljeno deset mesecev po atentatu

Te dni je končala komisija pod predstvom najvišjega ameriškega zveznega sodnika Warrena s svojim delom. Komisija, ki je raziskovala skrivnostni umor ameriškega predsednika Kennedyja, je predala predsedniku Johnsonu poročilo o atentatu. Poročilo natančno opisuje potek in ozadje tega zavratnega napada na pokojnega predsednika Kennedyja.

Tajno Warrenovo poročilo označuje Leeja Harveyja Oswaldja za edinega morilca predsednika. V času, ko se je vozil Kennedy po dallasški ulici, se je Oswald nahajal na oknu šestega nadstropja, od koder je streljal. Poročilo tudi ugotavlja, da so ti strelji ubili Kennedyja in ranili guvernerja Teksasa, Conallija. V poročilu so navedene tudi resne besede na račun tajne službe, ki ni dovolj poskrbela za varnost Kennedyja.

Vprašanje po motivih, ki so privedli Oswaldja do tako strašnega dejanja, pušča 888 strani obsegajoče poročilo odprto. Vendar pa to poročilo navaja nekaj dejstev, ki označujejo osebnost Oswaldja in ki so privedla do atentata: vsako odklanjanje avtoritete, želja, da bi dobil ime v zgodovini, nagibanje k nasilnosti in njegovo sovraštvo do Združenih držav Amerike.

Komisija, ki je izdelala to poročilo tudi omenja, da ni nobenih dokazov, da bi stala za atentatom kaka tajna inozemska služba ali celo zarota. Komisija, ki ji je predsednik Johnson lani 29. novembra poveril nalogo in ki jo je vodil Warren, je tudi prišla do zaključka, da so bili strelji sproženi iz stavbe teksaškega skladišča za učbenike, kar so potrdile tudi nekatere priče. Morilec je sprožil tri kroglice kalibra 6,5 mm. Predsednika Kennedyja sta zadela dva. Prvi je šel skozi vrat, drugi je predril tilnik, tretji pa je zadel teksaškega guvernerja Conallija v desno stran prsi. Oswald je ubil tudi dva policijska agenta. Orožje so

menito, vse svetlo, usahnili bi v nas spoštovanje do idealov ter stremljenje po njih, sleherni odpornost, predvsem pa vera v vse dobro, sveto in večno. Za ljudi, za narode s takšnim mišljenjem in načinom življenja bi neizogibno veljalo: „Na smrt obsodjeni!“

Je prav, da presodimo narodni položaj enkrat tudi iz tega vidika.

Volitve v Delavsko zbornico

V nedeljo in ponedeljek so bile v vseh zveznih deželah Avstrije volitve v Delavsko zbornico. Na splošno so izidi volitev pokazali, da je socialistična stranka močno zgubila na glasovih v severnih in južnih predelih Avstrije, napredovala pa je v zapadnem delu naše države, to se pravi, na Tirolskem in Predarlškem.

Tudi na Koroškem so socialisti za 3931 glasov nazadovale, medtem ko je ÖAAB (Zveza delavcev in nameščencev v Avstrijski ljudski stranki) napredovala za 1915 glasov ter je zastopana sedaj v zbornici z dvema mandatoma več.

s pomočjo dallaske policije, kot menijo nekateri. Niti ni mogoče ugotoviti, ali je bil Ruby udeležen v zaroti in ali je bil član kake organizacije v ZDA ali v inozemstvu, katere cilj bi bil uboj Kennedyja. Komisija je mnenja, da sta Oswald in Ruby delala samostojno, vsak zase.

Warrenovo poročilo kritizira dallasško policijo, češ da je z nedoslednim delom povzročila velike težave. Novinarjem je dovolila nemoten vstop v policijske prostore in s tem omogočila nenormalno zasliševanje očitancev in zapornikov. Prav tako ji očitajo, da je z nepreverjenimi in netočnimi podatki, ki jih je dala novinarjem, še samo zavirala delo. Poleg dallaske policije in tajne službe, ki ji je bila poverjena varnost predsednika Kennedyja, kritizira poročilo direktno tudi zvezni raziskovalni urad.

V kritiki FBI navaja komisija tudi izpoved enega njegovih agentov v Dallasu. Ta je namreč rekel, da se ne spominja zahtevne vodje FBI, da bi Oswaldja po aretaciji čimbolj zaščitili. Warrenovo poročilo vsebuje tudi izjavo vodje FBI, da absolutna zaščita predsednika Kennedyja v času, ko on zahteva pogoste stike s širokimi množicami, praktično ni možna. Sklep komisije o delu varnostnih organov je, da ukrepi za predsednikovo varnost v Dallasu niso bili dovolj temeljiti.

Komisija meni, da je za varnost predsednika ZDA potrebno izšolati agente, ki bodo kos tem nalogam, treba se je lotiti revizije tajne policije in drugih organov, ki morajo skrbeti za predsednikovo varnost.

KRATKE VESTI

● Požar, ki že več dni divja na robu kalifornijskega mesta Santa Barbara, se je razširil do vznožja bližnjih pobočij. Doslej je ogenj uničil okoli 40.000 orolov zemlje ter 78 stanovanjskih in drugih poslopij. Eden izmed gasilcev se je smrtno ponesrečil, 36 ljudi pa je dobilo hujše opekline. Poklicni gasilci se trudijo, da bi zajezili požar, ki je že trikrat spremenil smer.

● Blizu Cottbusa v Vzhodni Nemčiji se je v četrtek zaletel vlak v avtobus. Ena oseba je bila ubita. V avtobusu je bilo 19 potnikov.

● Pred dnevi so neznanci v Franciji ugrabili tri otroke, ko so se vračali iz šole. Policija ni imela nobene sledi in so otroke zaman iskali. Sedaj pa jih je našla neka kmetica, ko so se s kamenčki igrali pod nekim drevesom. Otroci so povedali, da je bila med ugrabitelji neka ženska po imenu Nicole.

● Okrog sto tisoč francoskih policajev še naprej intenzivno išče ugrabitelje.

● Po izbruhu požara na nekem liberijskem tankerju, ki je v Kuvajtu nakladal nafto, je bilo poškodovanih 20 ljudi, dva pa sta izgubila življenje.

● Umrli je eden izmed siamskih dvojčkov, ki sta se rodila v Chicagu in so ju dan kasneje ločili. Operacija je trajala tri

ure in pol. Kot vzrok omenjajo srčno napako. Tudi drugi deček za zdaj še ni izven nevarnosti.

● V peščeni pustinji vzhodno od Aralskega jezera so izkopali sovjetski raziskovalci okostja dinozavrov, ki so živeli pred več deset milijoni let.

● V tovarni orožja v brazilskem mestu Piquete je prišlo do močne eksplozije. Po dosedanjih vesteh je 5 delavcev izgubilo življenje, 15 jih pogrešajo. To je druga eksplozija v tej tovarni v zadnjih dveh mesecih.

● Na poti v Reykjavik na Islandiji je zaradi pomanjkanja goriva strmoglavilo enomotorno letalo. Pilot se je rešil.

● V rafineriji blizu Colona v Panami je prišlo do hude eksplozije. Nesreča je zahtevala eno smrtno žrtev, štirje delavci pa so bili ranjeni.

● Profesor Anatole Heinz s paleontološkega inštituta v Oslu je našel na Spitsberghih fosil (okamenino) prazgodovinske ribe, stare približno 400 milijonov let.

● Vrtinčasti vihar „Gladys“ se je bližal vzhodnim obalam Amerike in Bermudom. Vremensolovne postaje so opozorile prebivalstvo. Ker je tornado kasneje ubral pot kakih 450 km zahodno od Bermudov, ni povzročil posebne škode.

Politični teden

Po svetu . . .

NA KONCILU RAZPRAVLJAJO O SVOBODI VERE

Delo vatikanskega koncila gre z vso natančnostjo in vestnostjo dalje. Minulih osem dni je bilo vse v znamenju razprav o svobodi vere. V razpravo je v začetku poseglo kar devet kardinalov in škof iz Skopja dr. Emilijan Čekada. Štirje kardinali so se izrekli brez pridržka za „izjavo o svobodi vere“, kot je sedaj sestavljena, medtem ko je ostalih pet izreklo nekatere pomisleke. Tisti, ki so se izrekli za, so govorili v imenu večjih skupin: Leger v imenu kanadskih škofov, Američana Cushing in Meyer v imenu skoraj vseh škofov Združenih držav Amerike, Silva Henriquez iz Čila pa v imenu 58 škofov iz Latinske Amerike.

Pri teh razpravah so se pokazala velika nasprotstva med koncilskimi očetmi. Prišlo je do ostrih prerekov v tej kočljivi zadevi. Proti so se izrekli predvsem italijanski škofje na čelu s kardinaloma Ruffinijem in Ottavianijem, dalje kardinal Ritter iz Združenih držav Amerike ter Španca Bueno Monreal in Quiroga. Tako Ruffini in Ottavian, ki sta govorila o svobodi religije ter civilni oblasti, sta zelo jasno pokazala, da razumeva svobodo vere samo v smislu svobode katoliške vere ter nepriznavanja drugih ver in še manj svobode življenja izven vere. Neki govornik je izjavil: „Pred Bogom ni verske svobode. Človek ne more izbirati, če je Bog govoril.“

Škofje iz Avstrije, Nemčije, Holandske in Francije so se izrekli za načrt o verski svobodi. Posebno goreče se je zavzel naš avstrijski kardinal König za versko svobodo.

Razprave o verski svobodi se lahko označujejo kot eno najbolj živahnih na vsem koncilskem zasedanju. Tekst izjave o verski svobodi še ni znan; vendar je že znano, da je v njem jasno povedano, da je katolištvo edino prava vera, a pri tem tudi pripadnikom drugih veroizpovedi pripada spoštovanje.

Kardinal Ottavian je izrekel proti temu izrazu in je rekel: „Biti moramo usmiljeni in dobri, toda ne razumem, zakaj bi govorili o tem, da jih moramo spoštovati.“

V nasprotju od španskih in italijanskih kardinalov pa so zastopali kardinali Severne in Južne Amerike mnenje: „Katoliška Cerkev želi za vse ljudi in vse veroizpovedi enako svobodo, ki jo želi zase.“

MALTA POSTALA NEODVISNA

Otok Malta, ki je bil 150 let pod britansko kolonialno oblastjo, je postal 11. septembra neodvisen.

Na tem sredozemskem otoku so se stoletja menjavali razni gospodarji: Feničani, Kartažani, Bizantinci, Saraceni (Arabci), Normani, Francozi in nazadnje Angleži. Ti so leta 1800 izgnali Napoleonove čete z otoka in spremenili Malto v oporišče britanske mornarice.

Vsi, ki so si lastili pravico do otoka, so imeli Malto za nezavzet, „ključ Sredozemlja“, zaradi česar so vse do nedavna odklanjali zahteve prebivalstva Malte po neodvisnosti.

Malta bi morala postati neodvisna že prej, toda zaradi nesoglasja med strankami se je stvar zavlekla. Zato vseh 328.000 Maltežanov ni zadovoljno z novo neodvisnostjo. Opozicijska socialistična stranka se namreč boji, da bi dobila katoliška Cerkev preveč vpliva na državno politiko, spričo pozicij, ki jih ima v vladajoči nacionalni stranki. Poleg tega so socialisti mnenja, da bo Malta z novo obrambno in finančno pogodbo preveč odvisna od Velike Britanije. — Malta naj bi ostala v sklopu Commonwealtha. Angleži pa naj bi določili guvernerja kot namestnika britanske kraljice. Britansko vojaško oporišče bo ostalo na otoku še deset let.

PRETEKLI TEDEN V ZNAMENJU VOLITEV

Minuli teden so bile kar v treh deželah — Švedski, Danski in Alžiriji — volitve, na katerih so volilci izbirali svoje zastopnike.

Kakor je bilo pričakovati, je na volitvah na Švedskem zmagala socialnodemokratska stranka predsednika Erlanderja. Za kandidata te stranke, ki je na krmilu že 32 let, je glasovalo okoli dva milijona volilcev, oziroma 47,9 odstotka. Od 233 mest v novem parlamentu so jih socialni demokrati dobili 117. Po objavi rezultatov so poudarili,

da je politični položaj v deželi nespremenjen.

Glavna opozicijska konservativna stranka je izgubila 11 mest, stranka centra je dobila v spodnjem domu 37, liberalci 40 sedežev, pomunistična partija pa osem predstavnikov namesto dosedanjih pet.

Tudi v drugi Skandinavski deželi, Danski, so prebivalci volili svoje ljudske zastopnike v parlament. Na podlagi preteklih volitev minulega tedna bo razdelitev sedežev v danskem parlamentu naslednja: socialdemokrati 76 (prej 76), radikalci 10 (prej 11), konservativci 36 (prej 32), agrarni liberalci 38 (prej 38) ljudska socialistična stranka 10 (prej 11), nemška manjšina 0 (prej 1), neodvisni desničarji 5 (prej šest).

Predsednik vlade Otto Krag je ugotovil, da socialdemokratska stranka ni nazadovala in je trdno obdržala svoje pozicije. Pripomnil je, da bodo razpravljali na seji vlade o sestavi nove vlade. Dodal je, da namerava še dalje ostati predsednik vlade. Voditelj konservativne stranke, ki je pridobila štiri sedeže, je izjavil, da bi morala sedanja vlada odstopiti in prepustiti desničarskim strankam nalogo, da sestavijo novo vlado. Voditelj radikalne stranke Karl Skyttje je dejal, da izguba enega sedeža ne pomeni mnogo. V sedanjih okoliščinah radikalci lahko sodelujejo s socialnimi demokrati ali pa zahtevajo nove volitve. Rajši kot slednje pa oni sodelujejo.

Pa še v eni državi so bile pretekli teden volitve in sicer v Alžiriji, v Afriki. Volilci so svoje zaupanje poverili z veliko volilno udeležbo predsedniku Ben Belu. Za volitve v alžirsko ljudsko skupščino je bila dovoljena samo ena lista (FLN). 138 kandi-

. . . in pri nas v Avstriji

PREOSNOVA V VODSTVU KOROSKE OeVP

Pred kratkim je koroško deželno vodstvo Ljudske stranke na svoji seji obravnavalo tudi personalna vprašanja. Določiti je bilo namreč treba novega drugega predsednika deželnega zbora namesto pred meseci umrlega J. Ritscherja. Člani Kmečke zveze v stranki so sicer hoteli, naj pride na to mesto zvezin poslanec Štefan Sodan, medtem ko so člani Avstrijske delavske in nameščenske zveze dokazovali, da nimajo tako rekoč nobenega zastopnika v deželnem zboru oz. vladi, odkar je dvorni svetnik dr. Karisch l. 1956 nastopil drugo službeno mesto.

Po daljših pogajanjih so se soglasno odločili, naj postane drugi predsednik dežel. zbora vodja tamkajšnjega poslanskega kluba dr. Mayrhofer; na njegovo dosedanje mesto pa so določili, naj pride Karl Baurecht, poslanec Gospodarske zveze.

V SPOe: POLEG POLITIČNE KRIZE SE FINANČNI SKANDAL?

Komaj se je v začetku tedna razburjenje v zvezi z nenadno odstavitvijo notranjega ministra Olaha nekoliko poglobilo, je socialistična frakcija v Delavski sindikalni zvezi (OeGB) poskrbela sredi tedna za novo senzacijsko in presenečenje: Šele po dobrih štirih(!) letih je ugotovila, da je Olah, tedaj predsednik omenjene zveze, „izvršil na lastno pest zvezinim pravilom nasprotujoče finančne posle“. V zvezi s to obdolžitvijo je OeGB sklenila uvesti proti Olahu postopek. Ta je na ta očitek odgovoril, da je pripravljen dati točno pojasnilo in predmetni finančni transakciji in da je pripravljen nositi vse posledice, ako bi se res kaj pregrešil, kar pa po njegovem mnenju ne odgovarja dejstvu.

Pri „inkriminirani“ finančni transakciji gre za vsoto okrog 1,8 milijona, katero je v letih 1959 in 1960 Olah kot tedanji predsednik OeGB dal na lastno odgovornost preodkazati iz blagajne te zveze v rizikofond tako imenovane SW pohlštvene akcije („Socialna gradnja stanovanj“). Kontrolna komisija pri OeGB, sestavljena iz zastopnikov vseh političnih strank, je spoznala v tem samovoljnem Olahovem dejanju prekršek zvezinim osnovnim pravilom.

Medtem pa je predsedstvo OeGB dobilo obvestilo, da je bil omenjeni znesek že pred časom vrnjen in da torej ona ni dejansko utrpela nobene materialne škode. Vsa ostala domnevanja o nadaljnjih Olahovih finančnih transakcijah nimajo za OeGB nikake

datov pa je izbral sam Ben Bela. Vse druge stranke so bile prepovedane. Kakor je javil radio Alžir je bila volilna udeležba visoka, nad 90 odstotkov. Le v Kabilji ni dobil Ben Bela veliko glasov, saj je volilo le okoli 53 odstotkov volilcev, kajti nasprotniki so na tem področju oklicali volilni bojkot.

NOV INCIDENT V TONKINŠKEM ZALIVU

Severni Vietnam je obdolžil Združene države Amerike, da so ponovno povzročile incident v Tonkinškem zalivu. Tu je namreč zopet prišlo do trčenja med dvema ameriškima rušilcema in severnovietnamskimi ladnjami.

Obrambni minister McNamara je dal natančno predstavo o ponovnem incidentu: „Štiri vojne ladje neznane narodnosti so vozile v mednarodnih vodah proti dvema vojnim ladjama Združenih držav Amerike. Lega, smer in hitrost sovražnih ladij je kazala, da nimajo dobrih namenov. Ker pa svarilni strelci ameriških rušilcev niso zalegli, sta začela streljati zares, nakar so se sovražne ladje umaknile.“

Na tiskovni konferenci, ki jo je sklical v Beli hiši ameriški predsednik Johnson, je ta izjavil, da ni želel prenačljene akcije zaradi novega incidenta z ameriškimi rušilci v Tonkinškem zalivu. Predsednik Johnson je novinarjem tudi izjavil, da se je incident pripetil v mraku, zato je Washington moral podrobno proučiti položaj, ki bi po njegovih besedah utegnil imeti resne posledice. Dejal je tudi, da nima kaj več dodati k pojasnilu, ki ga je o incidentu že prej objavil obrambni minister McNamara. Pristavil je, da še zmerom ne ve, kakšne namene je imelo sovražno ladje, ki se je z obeh strani približevalo ameriškima rušilcema. Gotovo pa je, da ne poštenih, je na kraju dejal ameriški predsednik Johnson novinarjem.

zveze, zato jih ona tudi ne bo obravnavala. Zadeva pa seveda še ni dokončno zaključena in jo bo obravnavalo tudi častno razsodišče pri OeGB.

NEZAKONITOST ZADNJE STAVKE NA DUNAJU

Sicer je minil že dober teden, odkar so bila na Dunaju v zvezi z odstavitvijo Olaha z mesta notranjega ministra precej obsežne protestne demonstracije in stavke uslužbencev mestnih prometnih podjetij — i eni i drugi so člani Socialistične stranke —, vendar se po časopisju in v javnosti o tem še vedno živahno razpravlja.

O tej zadevi je pretekli teden govoril tudi zvezni kancler dr. Klaus in je izjavil: „To se je zgodilo prvič v avstrijski zgodovini, da so socialistični uslužbenci demonstrirali in stavkali proti sklepu vodstva lastne stranke. Ugotoviti moramo, da je bila pretekli petek pravica do stavke s socialistične strani na posebno čuden način uporabljena. Stavka, ki ne služi namenu izboljšanja socialnih pravic delovnega ljudstva, temveč je uprizorjena zato, da bi vplivala na razvoj dogodkov lastne politične stranke, je v državopolitičnem pogledu nedopustna in nesporno predstavlja zlorabo pravice do stavke.“

Naziranje socialističnega strankinega vodstva, da je popolnoma njena zasebna zadeva, če in kakaj je Olaha odpoklicalo z mesta notranjega ministra, je le toliko časa točno, dokler ni pri tem prizadeta vsa država oziroma ves narod. Ustavitev obratovanja cestne železnice, odklop električnega toka in javne cestne demonstracije pa so prizadele ves narod.“

KDO BO ZMAGAL — BENYA ALI OLAH?

Znano je, da stoji za Olahom zlasti socialistična stavbna in lesna stroka, katera s 194.000 člani predstavlja tretjo najmočnejšo skupino v Delavski sindikalni zvezi (OeGB) (najmočnejši je sindikat kovinarjev in rudarjev z 286.000 člani, stoječ na strani sedanjega predsednika OeGB Antona Benya; druga najmočnejša skupina so nameščenci z 246.000 člani. Ta skupina pa bo po vsem videzu ostala v sporu Olah-Benya nevtralna).

Kot izgleda, bo prišlo med obema do resnejših nasprotij. V obrambo osebe sedanjega predsednika Benya je OeGB zadnje številko svojega glasila „Solidarität“ v nakladi 1,5 milijonov komadov razposlalo vsem članom Zveze, da jih informira o tem sporu v predsedstvu Zveze.

SLOVENC

doma in po svetu

UMRL JE DR. KAREL DOBIDA

Nenadoma je na posledicah prometne nesreče v Gradcu umrl znani kulturni delavec dr. Karel Dobida.

Z dr. Karlom Dobido je slovenska kultura utrpela hud udarec. Rodil se je 26. julija 1869 v Kranju in je po končani srednji šoli v Ljubljani študiral na dunajski univerzi pravo. Doktoriral je leta 1919. Leta 1950 je prišel v resor ministrstva za znanost in kulturo, od leta 1952 do 1957 je vodil vse strokovno umetnostne in pravne posle v Moderni galeriji v Ljubljani. Hkrati je bil od julija 1950 dalje ravnatelj Narodne galerije in nji je posvetil vso svojo bogato izkušnost in obsežno kulturno razgledanost.

Kot dober poznavalec evropske in zlasti še domače umetnostne ustvarjalnosti je sodeloval s svojimi članki, študijami, pregledi in kritikami v raznih slovenskih revijah in v dnevnem tisku; bil je sodelavec enciklopedičnih del za področje slovenske likovne umetnosti, spisal je vrsto uvodnih razprav za razstavne kataloge. V samostojnih knjigah sta izšli dve njegovi monografiji o Božidarju Jakcu (1932, 1950), dalje monografija o Hinku Smrekarju (1957), pripravil je tudi dva vodnika po Narodni galeriji. Kot ravnatelj Narodne galerije je s svojimi sodelavci organiziral lepo vrsto pomembnih razstav, ki so osvetlile bodisi posamezna umetnostna zgodovinska razdobja bodisi kolektivno delo raznih domačih in tujih umetnikov. Uspešno se je uveljavljal tudi pri organizaciji umetnostno zgodovinskih izdaj Slovenske matice.

Pokojnik je sodil v vrsto priznanih književnih prevajalcev. Tako je prevedel iz francoščine celo vrsto del, ki jih označujejo sloveča imena Balzac, Flaubert, Anatole France, Daudet, Merimée in Romain Rolland. Ti pisatelji so bili hkrati njegove največje literarne simpatije, zato jih je prevajal ne samo z znanjem, marveč tudi z občutkom za njihove kvalitete. Njegov prevod Rollandovega „Miklavža Breugnona“ je doživel dve izdaji. Poslednji njegov prevod je Francova „Rdeča lilija“ (1962).

Dr. Karel Dobida je v svojih številnih sestavkih pokazal široko razgledanost in hkrati tenak čut za resnične vrednote v likovni umetnosti in v literaturi. Ljubil je našo besedo in jo kot pisec in prevajalec gojil z zavzeto pozornostjo. Bil je kulturni delavec v najširšem pomenu besede.

† Prof. Stane Melihar

V Ljubljani je umrl prof. Stane Melihar, kulturni delavec, urednik, prevajalec, po vojni pomočnik pri organizaciji visokošolskih, znanstvenoraziskovalnih in kulturnih institucij. Med vojno je nekaj let pretrpel v Dachau. Nameraval je, ko bi stopil v pokoj, prijatelju Lojzu Kraigherju urediti zbrane spise; ta načrt pa mu je pre zgodnja smrt prekrizala.

AVSTRIJSKA ZUNANJA POLITIKA IN VZHOD

Vse tako izgleda, da bo avstrijska zunanja politika doživela v vzhodnoevropskimi državami temeljito izpremembo, katere iniciator pa tokrat niso socialisti, temveč zvezni kancler dr. Klaus. Ker se v taboru vzhodnosatelitskih držav pojavlja vedno večji razcep, je namreč tudi Avstrijska ljudska stranka prišla do prepričanja, da tvori poglobitev dobrih političnih odnosov do vzhodnoevropskih držav tretje bistveno področje avstrijske zunanje politike (prvi dve sta Južna Tirolska in asociacija Avstrije s Skupnim evropskim trgovim — (EWG)). V ta namen v bodoče ne bo le podkancler dr. Pittermann kot vodja avstrijskih podzavljanih podjetij razširjal stike z vzhodnosatelitskimi državami, temveč jih je treba izgraditi na širši podlagi in sicer je treba najprej: 1. izpopolniti trgovinske odnose v toliko, da pri tem ne bo zastopana le avstrijska podzavljena industrija, ampak tudi zasebna podjetja; 2. doseči obsežnejšo medsebojno kulturno izmenjavo; 3. kar najbolj možno razširiti tujski promet.

V zvezi z nekaterimi pomisleki, ki so se pojavili zaradi te nameravane poglobitve stikov z vzhodnosatelitskimi državami, so politiki na sedežu zveznega kanclerja mnenja, da Avstrija zaradi te preusmeritve nikakor ne bo izpremenila svojega zapadnodemokratskega ideološkega stališča. Poleg tega so isti politični krogi mnenja, da bodo sedanji režimi vzhodnoevropskih satelitskih držav prisiljeni, da v okviru te trgovske in kulturnopolitične sprostitev s turjino nekoliko popustijo vajeti tudi v notranji politiki.

Občni zbor KDZ

Zdaj, ko je večina naših članov v Celovcu, je osrednji odbor Koroške dijaške zveze sklical občni zbor celotne zveze. Ta je bil v četrtek, dne 17. septembra 1964, v Mohorjevem domu. Vabilu se je odzvalo precejšnje število članov, ne samo dijaki slovenske gimnazije, ampak tudi učiteljišča in študentje iz graških in dunajskih visokih šol. Navzoč je bil tudi predsednik Kluba slovenskih študentov na Dunaju Miha Kulnik. Kot častni gostje so prisostvovali občenemu zboru tudi predsednik Narodnega sveta koroških Slovencev dr. Valentin Inzko, tajnik NSKS dr. Reginald Vospornik in ga. prof. Slavka Hronekova. S svojim prihodom so izrazili svoje zaupanje v Zvezo.

Spored je obsegal referat predsednika, poročila, volitev novega osrednjega odbora in sosveta ter slučajnosti. Občni zbor je vodil Matevž Grlic.

Referat predsednika KDZ Karla Smoleta

Uvodoma je predsednik pozdravil vse navzoče, predvsem naše goste. V obširnem govoru je obdelal življenje in delovanje KDZ.

„Če stopamo zdaj v četrto leto obstoja in delovanja Koroške dijaške zveze, če smo torej tretjič primorani, da obračunamo in naredimo bilanco o preteklem poslovnem letu, bomo to storili strožje in točneje kot v prejšnjih letih. Ne moremo se več izgovarjati, da smo komaj ob začetku. V tretjem letu se je moralo izkazati, da ima organizacija zadosti lastne življenjske sile. Veseli me, da dejstva sama dajo na to močan pozitiven odgovor. Vprašujemo se pa, če je to zadosti. Zakon življenja je presnavljanje, preobrazba, izpopolnjevanje. Življenje ni mirovanje na doseženem in tudi življenje naše zveze ne sme postati stagnacija. KDZ si mora leto za letom iskati novo lice, se idejno in organizacijsko utrditi in izpopolnjevati.

Prvič v letošnjem letu smo začeli s krajevno ločenim delovanjem. Dokazalo se je, da je možno sodelovanje med obema deloma osrednjega odbora, ki sta sejala eden v Celovcu in drugi na Dunaju. Dunajski je hkrati zastopal tudi interese visokošolcev. Ta poizkus se je posrečil. Kontakti so bili plodni, pisma in dopisi pogostni. V prid nam je prišlo, da smo gledali na zvezine zadeve iz dveh različnih zornih kotov. To, kar je bilo letos eksperiment, naj bi se v bodoče zgradilo. Druga novost je bila vpoklicanje izvršnega odbora. Osrednji odbor je zbral člane v pripravljani odbor za Mladinski tabor 1964. V bodoče bo treba take odbore strožje nadzorovati, ne s tem, da se jim omeji okvir delovanja, ampak s tem, da se jim kompetenca razširi in predvsem s tem, da se odbornike sili, da kompetence, ki so jih prevzeli, izrabljajo in izpolnjujejo. Pač pa je nekaj odbornikov, ki polnijoje. Pač pa je nekaj odbornikov, ki zelo redko prihajali na seje ali prihajajo nepripravljeno in se jim včasih ni zdelo vredno se oprostiti; kar ni le organizacijski prekršek, ampak smatram za neobzirnost do prijateljev odbornikov.

Zanimivejša je duhovna bilanca. Dejstvo, da mladino duhovno najbolj šola akcija, naperjena na določen cilj, se je izkazalo za resnično. Zoreli smo in našli nova spoznanja ob pripravah in izvršitvi tabora zamejske mladine. Zdaj — tri mesece po prireditvi smem popolnoma potrditi gospodu ravnatelju dr. Tischlerju, ko je definiral: „Slovenski dijaški mladini je uspelo prodreti iz slovenskega narodnega geta“. Zares, stopili smo v javnost, in stali v luči publicistike! Pogojanja s Kärntner Heimatdienstom in Koroško varnostno direkcijo zaradi spominske proslave pri Gosposvetem prestolu so bila mučna. Protesten obisk pri generalnem vikarju dr. Kadrasu ni bil prijeten. In ob tem še vse priprave in izvedba mladinskega tabora. — Vse to je bila trda preizkušnja za odbornike in za člane. Preizkušnja in šola idej. Kaj nam je bila ponudba skupne proslave? Nam je bila samo diplomatska poteza? Nam je bil dialog, ki ga javnost ni mogla dosti preživeti, samo fraza? Ali smo našo dobro voljo pokazali le, ker smo vedeli, da jo nasprotna stran ne bo? Izpoved, da želimo mir v deželi, da nam je za sodelovanje med obema narodnima skupnostima, mora biti in je bila z naše strani pošteno mišljena. Ta naš nastop pred človekom druge narodnosti nas je moral prisiliti, da smo črtali iz našega mišljenja tudi zadnje ostanke narodne mržnje in ozkega nacionalizma. V smislu svobodnega, pravičnega, demokratskega urejevanja sveta se moramo vključiti — mladina narodne manjšine — kot most med ljudmi in med državami. To nam je program. In še nekaj so nas izučili dogodki tabora. Pred svetom, pred javnostjo bo obstajal samo tisti, ki ima močan življenjski nazor, ki je zgrajena osebnost. Od kod naj črpamo, če ne iz globine naše vere, iz jasnosti, ki jo dajeja ljubezen in pravič-

nost do sebe in do drugega. Tudi narodna zavest ima svoj smisel samo v zvezi z moralnimi vrednotami zgrajene osebnosti, vrednotami: vere, zgodovine, kulture, gospodarstva in umetnosti.

Koroški Slovenci smo sestavni del avstrijske države, nismo tuji, ampak terjamo kot avstrijski državljani od svoje države to, do česar imamo pravico. Koliko čestitk je dobila zveza in jaz osebno. Vendar ne smatram tabor za oseben uspeh ali za uspeh nekaterih, vsa zveza, vsi člani so pokazali, da stojimo skupaj, ko gre za interese zveze. Ta enotnost, složnost in pripravljenost me je samega navdušila. Torej je uspeh Mladinskega tabora zaslug vseh, vsakega, ki je kaj doprinesel.

Izrecno se je zahvalil vsem odbornikom pripravljalnega odbora, osrednjega odbora in srednješolskega odbora ter vsem moralnim in gmotnim podpornikom, ki imajo zasluge za porast Zveze. Zaključil je:

„Ko stojimo torej ob koncu plodovitega poslovnega leta, ki nas je marsikaj naučilo in izučilo, leto, ki nas je prisililo k delu, ki nas je primoralo, da zavzamemo jasna stališča, ki je od nas zahtevalo celega in sodobnega človeka, vidimo, da potrebuje današnji čas zgrajene osebnosti, duhovno poglobljenega človeka. To notranjo poglubitve naj nam posreduje v bodočem letu naša zveza. Naj se postopoma in vstric z zunanjim oblikovanjem in urejevanjem v zvezi razmahne in uredi tudi duševnost posameznega člana.“

Nagrajene igre radia Trst A

V četrtek, 1. oktobra t. l., ob 21.00 uri, je tržaška radijska postaja Trst A oddajala radijsko igro „Miramarski vodnjak želja“, ki jo je napisal naš znani gledališki igralec Joško Lukeš. Bila je to krstna izvedba dela domačega avtorja, ki je prejel tretjo nagrado na natečaju za izvirna slovenska dela, ki ga je letos razpisala Italijanska Radiotelevizija.

V „Miramarskem vodnjaku želja“, ki so ga podali člani Slovenskega gledališča pod vodstvom avtorja, smo spoznali zanimivo galerijo oseb in usod. Staro izročilo namreč pravi, da se obiskovalcem Miramarskega parka, če vržejo novec v vodnjak pred gradom, uresniči vsaka želja, ki si jo pri tem mislijo. V igri izvemo, kakšne so te želje in kako so po izpolnitvi usmerile na-

Razgovor z ljubljanskimi semeniščniki

„Glas koncila“, hrvatski list v Zagrebu je letošnje poletje izvedel raziskavo (anketo) med današnjimi ljubljanskimi bogoslovci. Poročilo ima naslov „Bodoči duhovniki vedo, kaj jih čaka“. Vmes je slika veselih bogoslovskih obrazov. Vsebuje odgovore na vprašanja, ki jih je postavilo uredništvo bogoslovcev in so jih ti — na željo uredništva — na hitro napisali na papir. Anketa je bila popolnoma prostovoljna. Večina od bogoslovcev se je rada odzvala.

V tem, kar so bogoslovci odgovorili, je mnogo zanimivega tudi za nas, ki smo sodej ljubljanske nadškofije. Iz njihovega odgovora n. pr. vprašanje, iz kakšnih družin izhajajo, zvezo, da jih izhaja okrog 50 odst. iz delavskih družin 45 odst. iz kmečkih in 5 odst. iz uradniških.

Za današnje čase je bilo zanimivo vprašanje, kdaj so se posamezniki izmed njih odločili za duhovniški stan. Iz odgovorov smo zvedeli, da se je večina od njih odločila v starosti nad 20 let. Eden od njih je v tej zvezi povedal, da je maturiral kot brezvevec, v počitnicah pa je začel razmišljati in našel Boga ter se dosledno temu odločil, da postane ves Njegov.

Polni idealizma

Večina (46 odst.) sedanjih slovenskih bogoslovcev si želi duhovniškega dela med

Poročilo podpredsednika Filipa Warascha, ki je bil odgovoren za organizacijo Mladinskega tabora in je vodil celovški del osrednjega odbora, je bilo zanimivo. Poročal je o sejah s tržaškimi in goriškimi študenti, s katerimi smo začeli že zgodaj pomladi. Priprave so obsegale poleg drugih predvsem izvedbo denarne akcije. Javno se je pred zbranimi člani zahvalil za veliko razumevanje, ki so ga pokazali naši prijatelji z denarnimi pošiljkami. Veliko dela je zahtevala tudi propaganda med mladino. Opozoril je na razne članke, ki so izšli v „Našem tedniku - Kroniki“, na letake, pisma i. dr. Dosti organizacije je zahtevala oskrba udeležencev mladinskega tabora.

Poročal je nadalje o pogajanjih s Koroško varnostno direkcijo in Kärntner Heimatdienstom, ki je hotel doseči, da Koroška dijaška zveza odstopi od prireditve na Gosposvetem polju pri vojvodskem prestolu. KDZ se je sklicevala na to, da ima iste pravice do tega prestola kot Heimatdienst, je pa v smislu dobrega sožitja obeh narodov predlagala skupno proslavo s Heimatdienstom. Ta je to odklonil. Varnostna direkcija je po celovškem okrajnem glavarstvu reagirala na to s prepovedjo obeh prireditev. Mladinski tabor sam — tako se je izrazil — je bil popoln uspeh. Najprej veličastna in prijetna prireditev pri Božjem grobu, ki bo ostala verjetno vsem udeležencem v živem spominu, potem nedeljsko romanje h Gospe sveti. Višek pa je tvorila slavnostna akademija v Delavski zbornici v Celovcu, ki ni bila le manifestacija slovenskega dijaštva, ampak so ji slovenske in nemške kritike prisodile tudi kvalitetno višino.

O svojih resorjih so podali nato letni pregled tudi tajnica in blagajnik.

O gibanju visokošolcev v okviru KDZ na Dunaju je govoril Greiner Hubert. Omenil je delovanje osrednjega odbora na Dunaju, referat o KDZ v tamkajšnjem Klubu, o sodelovanju članov KDZ v klubu, o pripravah za Tabor in sejah, ki so se vršile na Dunaju.

O delovanju srednješolcev je referiral lanskeletni predsednik Grlic Matevž. (Nadaljevanje na 4. strani)

Kratke kulturne vesti

RAZSTAVA „SLOVENSKO LJUDSKO SLIKARSTVO“

V Kostanjevici je bila minuli mesec na Lamutovem razstavišču odprta razstava slovenskega ljudskega slikarstva. Na njej so pokazali obiskovalcem ljudska slikarska ustvarjanja iz 18. in 19. stoletja. Med drugim so bile tudi slike na steklo, poslikane panjske končnice, votivne podobe, slikarije na keramiki in druge. Razstavo je pripravil Gorazd Makarovič, konservator Slovenskega etnografskega muzeja v Ljubljani.

NOVA CERKEV V UČEJI

Menda je ni vasi daleč naokrog, ki bi bila tako osamljena od vsega sveta, kakor je ravno Učēja v soteski med beneškimi in soškimi Slovenci pri Kobaridu. Odrezanim od sveta, zlasti v zimskem času, jim je v vasi tudi primanjkovalo javnih naprav.

Večinoma po prizadevanju domačinov samih in njihovega dušnega pastirja stoji zdaj sredi vasi nova cerkev. V ponedeljek po Velikem Smarnu jo je blagoslovil videmski nadškof. Poleg cerkve je tudi dvorana za različne prireditve.

PORCIA-ANSAMBEL V BERLINU

V Berlin je povabljen Herberta Wochintza „Porcia-ansambel“ iz Spittala. 6., 7. in 11. oktobra bodo uprizorili na odru na prostem Marivauxovo (izg. marivojevo) komedijo „Spiel von Liebe und Zufall“ (Igra o ljubezni in slučaju), v prevedbi H. C. Artmanna, to je komedijo, s katero so imeli igralci komedij v Spittalu ogromen uspeh.

BALETNI VEČER SOLISTOV LJUBLJANSKE OPERE

V Čufarjevem gledališču na Jesenicah so nastopili solisti ljubljanske Operne: Tatjana Remškarjeva, Lidija Sotlarjeva, Breda Šmidova, Vida Volpijeva, Metod Jeras, Stane Polik, Janez Mejač in Franci Ambrožič. Spremljal jih je pianist Hugo Bergant. Izvajali so plesne odlomke na glasbo Čajkovskega, Gounoda, Dvoržaka, Svare in drugih skladateljev. Prireditve so si poleg domačega občinstva ogledali tudi predstavniki občin Beljak in Trbiž. Baletni večer solistov ljubljanske Operne se je uvrstil med najkvalitetnejše kulturne prireditve na Jesenicah.

MEDNARODNI SEMINAR MLADINE IN ŠTUDENTOV

Nedavno je bil v rekreacijskem centru na Tjentištu mednarodni mladinski in študentski seminar. Na njem so razpravljali o mladini in njeni vlogi v družbenem in ekonomskem napredku v borbi za narodno neodvisnost in miroljubno sodelovanje. Seminarja, ki je trajal 6 dni, se je udeležilo več kot 40 mladinskih organizacij iz Evrope, Azije, Afrike in Latinske Amerike.

Likovna razstava koroških umetnikov

Letošnja jesenska likovna razstava koroških umetnikov v Celovcu, ki jo prireja koroško „Umetniško združenje“ se omejuje tokrat na slikarstvo in na grafiko. V glavnem razstavljajo slikarji starejše generacije, starejše po tehniki in izrazu.

Pomembnejši na tej razstavi pa so ravno mlajši sodelavci, ki se tudi vedno bolj uveljavljajo.

Hans Hiesberger je ravno v akvarelih močan, izrazit v barvah. Ewald Kolland in Franz Petschounig Moro sta kot uspešna znana že od lastnih razstav. Hugo Wulz in Franz Kaplenig sta nekoliko večstranska, a šibkejša. Ernst Cerjak se izkazuje s svojo „južnokoroško pokrajino“. Tichy je našel novo slikanje v „Istambulu“. Karl Schmidt ima v edini razstavljeni sliki „Konji“ močno izpoved. Giselbert Hokejeva „Zenska s prekrižanimi rokami“ — je izraz globoke tvorniteljske osebnosti in je gotovo ena najboljših slik.

Ostali — Engler, Perkounig, Frodl, Graef, Goetzl, Mayr, Schneeweiß in drugi se gibljejo v že izhojenih in zanje poznanih potezah in barvah.

Vsa razstava je kar zanimiva, zato priporočamo, da jo obiščete.

Razstava, ki so jo otvorili 18. septembra v Domu umetnikov, bo odprta še do 4. oktobra.

„Čisto gotovo ni nujno, da izboljšanje življenjske ravni vodi do izgube vere ali da je konkretni razvoj zavil po tej poti v laksnost (ohlapanost, popustljivost) in ateizem. največ ljudi ne veruje, ker niso poučeni!“

RINKOLE PRI ŠMIHELU

(† Marija Sadjak)

Na Gospodov dan, 27. septembra, se je poslovila iz te solzne doline v Rinkolah pri Šmihelu šele v 60. letu starosti navdse dobra in vzorna Kvančnikova mati, Marija Sadjak, ki je dala življenje 17 otrokom, od katerih jih 15 še živi.

Blago pokojnico smo položili k zadnjemu zemeljskemu počitku na dan župnijskega zavetnika sv. Mihaela na pokopališču v Šmihelu ob zelo številni udeležbi vernikov od blizu in daleč. Obširnejše poročilo bomo prinesli v prihodnji številki.

Zalujočim izrekajo iskreno sožalje uslužbenci tiskarne Mohorjeve družbe in uredništvo Našega tednika - Kronike.

ST. VID V PODJUNI

(Se enkrat o umestitvi novega župnika)

V nedeljo, 13. septembra, je bil za našo župnijo farni praznik. Slovesno so bili na našo župnijo umeščeni č. gospod Franc Krištof. Ob devetih se je zbrala množica faranov pred župniščem, da pozdravijo novega dušnega pastirja.

Cerkveni pevski zbor je pod vodstvom našega neumornega organista ubrano zapel dobrodošlico. Pozdrav so izročili č. g. župniku v lepi besedi otroci in gospod šolski ravnatelj. Nato so pristopili s pozdravom in čestitkami farna mladina, zastopnica žen in v imenu cerkvenega odbora g. škof. Z nemško pesmijo je izrekel pozdrav moški pevski zbor. V procesiji in z molitvijo smo spremili novega dušnega pastirja v cerkev. Obred instalacije (umestitve) je po primerni pridigi izvršil mil. gospod prošt in dekan Brandstätter.

Gospod župnik so gotovo bili veseli, da je pri njihovi prvi slovesni sv. maši v farni cerkvi pristopilo toliko vernikov k sv. obhajilu.

Zelimo jim mnogo lepih in uspeha polnih let med nami.

Ob tej priliki naj tudi izrečemo prisrčno zahvalo č. gospodu Kunstelju za vso dušnopastirsko skrb in delo v naši župniji. Bog naj jim povrne kmalu zdravje.

ST. JAKOB V ROŽU

(Zahvala)

Ob priliki 30-letnega jubileja slovesnih obljub se zahvaljujem za čestitke, ki sem jih bil deležen od šentjakobskih faranov. Navdse sem bil ganjen nad takšno pozornostjo in ljubeznijo.

Občni zbor KDZ

(Nadaljevanje s 3. strani)

Poročilo predsednika Srednješolske veje Matevža Grlica

V preteklem šolskem letu je bilo v članjenih v KDZ — srednješolsko vejo 113 članov, ki so tvorili v vsej Zvezi tudi večino. Organizacijsko smo v preteklem letu ohranili tudi odseke: dramatski, športni, kulturno socialni in politični. Dekleta so izrazila tudi željo do lastnega odseka, ki je bil ustanovljen in so imele v tem vrsto predavanja. Vodila je ta krožek Ivica Zwitter.

Kakor vsa prejšnja leta je tudi to leto spremljala cela vrsta predavanj. Ker smo lani praznovali obletnico prof. Andreja Einspielerja, je bilo naše prvo predavanje posvečeno očetu koroških Slovencev, govoril je predsednik Narodnega sveta dr. Valentin Inzko. Nato je v okviru politično socialnega odseka govoril dr. Vospersnik o pojmu „Vindišarji“.

Obletnica, ki je vodila Dijaško zvezo v preteklem letu, je bila 550-letnica ustoličenja karantanskih knezov v slovenskem jeziku. Kot začetek temu je imel prof. dr. Wutte predavanje o tem tako važnem dogodku za zgodovino Slovencev sploh. O Lesičjaku, katerega 130-letnico rojstva letos obhajamo, ter o drugih koroških bukvnih je predaval prof. dr. Pavle Zablatnik 18. marca t. l. Delo dunajskega kluba ter njegove funkcije v narodnem življenju nam je orisal podpredsednik te organizacije Feliks J. Bister.

V okviru političnega odseka KDZ, ki ga je vodil Filip Varaš, kot svetovalec pa prof. dr. Vospersnik, so bili še sledeči sestanki. Ravnatelj dr. Joško Tischler „Naloga KDZ“, in „Zgodovina koroških Slovencev od 1945 do 1955“.

Dne 7. maja so nas obiskali občinski možje iz petih občin in nam poročali o stanju po občinskih volitvah. Kot zaključek preteklega leta pa je bilo predavanje o najnovejši zgodovini koroških Slovencev,

Pri nas na Koroškem

Se posebej pa se zahvaljujem preč. gospodu župniku Andreju Karicljju za to, da je priporočil moje delo faranom v molitev. Kot redovnik reda sv. Frančiška bom skušal vračati pozornost, ki sem je bil deležen, z molitvijo za svoje koroške rojake in prijatelje za blagoslov in srečo.

Brat Dominik (Peter Noč)

SELE

(Nova cerkev in igra)

V nedeljo, 20. septembra, je dvorana farnega doma zopet oživila. Obiskali so nas vrli igralci „odra Mladje“ in „veseli študentje“ kot godci! Komedija „Scapinove zvižace“ je vzbudila mnogo smeha in veslega razpoloženja. Bolj kot vsebino smo občudovali gibčnost igralcev in naravno podajanje vlog. Naši domači igralci so se od njih mogli mnogo naučiti. Splošna sodba je bila: Erih Prunč je mojster kot režiser in igralec! Prireditve bi zaslužila večjo udeležbo občinstva. Morda je bila le še premalo razglašena.

V novi cerkvi imamo sedaj božjo službo ob nedeljah in vsi smo zadovoljni, ker se v njej udobno sedi, vidi na oltar in je za pridigo in petje cerkev lepo akustična. Tudi s svojo zunanjo obliko in lego je privlačna. Mnogi izletniki jo občudujejo in fotografirajo, celo iz Zgornje Štajerske in Trsta. Marsikaj zaenkrat v cerkvi še manjka: tabernakelj, križ za glavnim oltarjem, kipa Marije Pomočnice in Jožefa, oprava v zakristiji in spovednice. Pa vse bomo nabavili, če darežljivost faranov ostane živa.

KAZAZE

(Gradnja cerkve in novi dušni pastir)

Kakor je znano, je z zgraditvijo hidrocentrale (OeDK) izginil v vodah Drave kraj Pirk istočasno s častitljivo podružno cerkvico kot eno najstarejših zgradb Koroške.

Stare dragocene kulturne spomenike te cerkvice tačas restavrirajo in jih bodo potem razstavili v farni cerkvi v Kazazah.

za katerega smo naprosili dr. Valentina Inzka.

Tudi pri športnem odseku, ki sta mu odlično predsedovala Müller in Gröblacher, so pridno brcali žogo, saj so zasedli jeseni tretje mesto v tekmi med domovi in se držali tudi v vigredi dobro, saj so zgubili le eno tekmo. Pozimi pa so se zabavali z namiznim tenisom.

Sej smo imeli v preteklem letu 9, pri katerih je vedno svetoval dr. Cigan, katerega se na tem mestu za to tudi zahvaljujemo, kajti našel je za to vedno čas kljub ogromnemu delu, ki ga vrši. 7. julija smo srednješolci imeli svoj občni zbor. Stari odbor je v celoti odstopil in mlajše sile so vzele vodstvo v roke: za predsednika je bil izvoljen Marko Jernej, nadaljnji odborniki so: Mirko Wakovnik, Folti Inzko, Gabriela Jug, Terezija Esel. Na koncu leta pa smo zastavili vse sile v priprave za proslavo mladinskega tabora.

Vsa poročila so bila sprejeta. Tako da je predlagal občnemu zboru preglednik Müller za stari odbor takojšnjo razrešnico.

Glavna točka občnega zbora pa je bila volitev novega osrednjega odbora KDZ. Predlagana je bila ena lista, ki so jo delegati soglasno izvolili. Predsedništvo je prevzel spet Smolle Karel (Dunaj), nadaljnji odborniki so: Habernik Joško, Mitsche Milica (oba Dunaj), Helena Wutte, Wakovnik Mirko, Jernej Marko (vsi Celovec) in Lausegger Valentin (Gradec). Za sosvet smo izvolili vsled pravil dr. Franceta Cigana, dr. Reginalda Vospersnika in kot duhovnega vodjo dr. Stanka Čegovnika.

Pod slučajnostmi se je sklenilo, da bo KDZ v bodočem letu pripravila denarno zbirko za visokošolski dom na Dunaju in zopet kako večjo počitniško prireditve.

Bilanca leta je bila torej vsestransko zadovoljiva. To nam je porok, da lahko pričakujemo v bodočem poslovnem letu od naše Zveze novega razmaha in napredovanja na notraj in na zunaj.

Ker pa je zaradi naraščanja prebivalstva župna cerkev postala pretalna, so začeli vaščani misliti na razširitev njihove božje hiše. Z gradnjo in obnovitvijo ostrejša, stropov in drugih gradbenih del izgleda kakor da bi cerkev bila na novo zgrajena. Vaščani fare Kazaze bi goreče želeli, da bi bila vsa gradbena dela še pred zimo gotova in privedena srečnemu koncu.

Stroški za obnovo cerkve bodo krili prebivalci fare deloma z odkupnino, ki jo je morala plačati OeDK, deloma bo prispeval ordinariat krške škofije, deloma pa bodo zbrali denar farani sami.

Župnija Kazaze je izgubila s smrtjo častitega župnika msgr. Učakarja svojega dolgoletnega dušnega pastirja. Pred nekaj dnevi pa smo pozdravili v naši župniji novega č. g. župnika Cergoja. Da bi nam novi g. župnik ostal v naši fari ohranjen še dolga leta v zdravju in zadovoljstvu v dobro vseh nas faranov župnije Kazaze.

ST. LIPS

(† Nužej Rigel)

Smrt ne zbira, vse pobira, nič ne čaka starosti.

Hudo nas je pretresla vest, ko smo zvedeli da se je ponesrečil Lampelnov Nužej. Dne 22. julija se je peljal v Celovec s svojim motornim vozilom k zdravniku. Potem je še hotel obiskati svojo mamo, ki je ležala v bolnici. Na žalost mu je bilo drugače usojeno. Ko se je peljal Nužej od Bukovja proti Celovcu, se je zgodila tam na križišču nesreča in Nužej je obležal v nezavesti. Pripeljali so ga v deželno bolnico, kjer je ležal mesec dni.

V nedeljo 16. avgusta pa so ga pripeljali domov. Obiskovali so ga še doma prijatelji in sorodniki, a Nužej ni mogel govoriti. Samo dva dni je še prenašal svoje bolečine. V torek, 18. avgusta pa je za zmerom zaspa. Hud udarec je bil to za Lampelnovo družino. Edini fant, ki bi moral postati gospodar in prevzeti gospodarstvo je sedaj mrtev. Komaj 23 let star se je moral preseliti na oni svet. Kako je bil Nužej priljubljen je pokazal njegov pogreb, ki je bil v četrtek, 20. avgusta. Kljub slabemu vremenu se je zbrala velika množica ljudi pri Lampelnu, da se zadnjič poslovijo od Nužeja. 6 fantov s šopkom belih nageljnov je neslo od doma Nužejevo truplo na farno pokopališče k večnemu počitku.

V spremstvu g. župnika so pogrebne obrede opravili č. gospod dekan Kristo Srienec iz Šmihela. V svojem nagovoru ko so se poslavljali od njega, so povedali, da Nužejeva smrt ni zadela samo Lampelnovo družino, ampak hudo zadela celo farno. Njegova smrt pomeni tudi velik udarec za farno mladino, saj je bil Nužej njen član. Nužej pa je bil tudi član igralske skupine in pa cerkvenega pevskega zbora. Pevci so zapeli dragemu mladeniču doma in v cerkvi žalostinke, ki so vsem navzočim segale globoko v srce. Posebno ob pesmi „Z Bogom dragi Nužej ti“ ni ostalo nobeno oko suho.

Dragi Nužej, odšel si od nas tja, kjer ni bolečin in žalosti. Mi te bomo pogrešali v našem krogu, na odnu v cerkvi, pri obhajilni mizi, h kateri si pristopil vsako stanovsko nedeljo. Hvala Ti, dragi Nužej, za Tvoj dober vzgled.

Staršem in sestram izrekamo ob tej priliki naše iskrene sožalje.

Počastitev visoke starosti

Pred dnevi je Delavski pokojninski zavod v Gradcu počastil nekaj Korošcev ob priliki njihove visoke starosti. Dopolnili so zares lepo starost 90 let. Zato jim je imenovani zavod poslal k temu jubileju kot majhno priznanje pisma s čestitkami in častna darila.

Počasčeni so bili devetdesetletniki:

Schneider Maria, Poreče ob Vrbskem jezeru; Springer Helene; Vallant Maria, Celovec; Jenull Jakob, Šmohor in Ignaz Wernig, Beljak.

Čestitamo.

Naše prireditve

V KAZAZAH

bodo gostovali v nedeljo, 4. oktobra 1964, ob pol 3. uri popoldne pri KRAINZU študentje (oder mladje) z veseloigro

„SCAPINOVE ZVIŽACE“.

V odmorih vas bodo zabavali „Veseli študentje“.

V ŠT. PRIMOŽU

bodo gostovali v nedeljo, 4. oktobra 1964, ob pol 8. uri zvečer pri VOGLU študentje (oder mladje) z veseloigro

„SCAPINOVE ZVIŽACE“.

V odmorih vas bodo zabavali „Veseli študentje“.

Naši starši so jih naročili

Kaj? Knjige Družbe sv. Mohorja v Celovcu. Tudi letos pripravlja Mohorjeva družba lep knjižni dar (štiri redne knjige). Stari zapiski pravijo, da so pred 80 leti naročili knjige za leto 1885 tile ljudje:

Št. Stefan — Malošče. — Jerman Jurij, župnik; Pekičeva hiša; Dermuc France, Balušnik France, Pfeifer France, Mikl Karol, Pinter Janez, Kofler Mat., Pinter Luka, kmetje; Samonik Jože, Nodale Egidij, Legat Simon, Feihter Fr., delavci; Wigele Val. mesar; Balušnik Jan., urar; Jurič Jan., mizar; Wigele Ferdo, organist; Hasler Marija, Kvedrič Katerca, Frank Ana, Napokoj Marija, kmečke hčere; Mešnica Neža, kmetica; Graber Meta, kuharica; Gašparin Marjeta, pestunja; Mürtl Mar., kajžnica.

Glinje. — Izop Cvetko, župnik; Farna šola; Esterl Miha, cerkovnik; Colarič Franc, stavec org.; Sablačan Miha, štacunar; Lovsko društvo; Fus Terez., štacuna; Anderjš Peter, organist; Sigot Martin, Vidman Jože, Sablačan Lovro, Paher Franc, Hus Miklavž, Primik Valentin, Magedin Gregor, Oraž Franc, Bizer Tom., Melešnik Janez, Petrič Jože, Goričnik Valentin, posestniki; Mačnik Marjeta, posestnica; Müller Janez, Kirchbaumer Jože, Tratnik Valentin, Sipin Jože, Cepic Simon, puškarji; Kuhar Janez, onglarski pom.; Juh Jakob, tkalec; Prešern Janez, krčmar; Juh Marija, šivilja; Hercele Katarina, šolarica; Božič Simon, Fric Jan., kmečka sinova.

Korte. — Božič Jan., duhovnik (2 izv.); Karničar Primož, Smertnik Matej, kmet; Karničar Jože, kajzar; Maček Janez, mežnar; Sirec Peter, lesar; Hribar Anz., Karničar Jože, kmečka fanta; Stern Pavle, vojak; Stern Janez, hlapec; Tratar Kat., Karničar Neža, dekleta; Grobeljnik Miha, organist; Farna bukvarica.

Sv. Mišel — Pliberk. — Hafner Janez, župnik (5 izv.); Mikuluš Anton, kaplan; Repnik Juri, Kraut Lekš, Kužnik Jožef, David Janez, Golob Tereza, Ambruž Neža, Rudl Marija, Sadjak Valentin, Vavti Lipuš, Kvančnik Jernej, Sadjak Lor., Lavrej Lona, Hanin Miha, Faloš Ant., Pisek Ana, Pojank Marija, Čik Fr., Putan Lena, Rudolf Jera, Putan Ana, Reš Juri, Rader Lekš, Kočnik Felicija, Klokcar Simon, Srienec Marija, Simon Janez, Glinik Juri, Šlibar Ant., Pristavnik Tereza, Privolnik Marija, Würfler Rok, Ažman Anton, Hirsli Stefan, Čik Pavel, Serčer Jakob, Miklavc Ignac, Jernej Janez, Pavlič Urša, Ambruž Juri, Malija Matija, Uranšek Blaž, Vavti Matevž, Jenšac Gregor, Kužnik Valentin, Gril Lor., Srienec Stefan, Sadovnik Matevž, Gros Simon, Andrej Janez, Kap Jože, Sperdn Janez, Izel Martin, Rožman Urban, Kaišer Janez, Putan Lena, Kert Neža, Komar Janez, Pušl Tomaž, Zdovec Valentin, Zagar Janez, Kraut Matilda.

RADIŠE

Slovensko prosvetno društvo Radiše vabi na KONCERT harmonikarjev iz Karlovca, ki bo v nedeljo, dne 4. oktobra 1964, v farni dvorani na Radišah s pričetkom ob 2. uri popodne.

Na sporedu bodo narodne in umetne skladbe s solističnimi vložki. Ansambel sestavljajo člani slovenskega društva „Slovenski dom Triglav“ v Karlovcu.

Darovi za tiskovni sklad

Po 10.— S: Krasnik Filip, Na Selu; Podraž Franc, Spittal/Drau; Wrölich Frančiška, Spodnji Podgrad; Petrovnik Marija, Vogrče; N. N., Gonovece; Pečnik Mihael, Kapla ob Dravi; Stular Johann, Dunaj; Ojsterschek Franc, Mitterling, 5.— S; Urbanc Anton, Caracas, Venezuela, 4.— \$, Drug Jakob, Welland, Canada, 1.— \$.

Ob pravem času

Zita uvrščamo za dobrimi predhodniki, zlasti za gnojnim okopavinami, pa tudi za stročnicami, vendar le izjemoma za deteljami. Ker zahtevajo žita uležano zemljo, moramo prejšnje posevke pravočasno pospraviti, da se preorana zemlja do setve umiri.

Znano je, da uspeva rž dobro še na lahki, peščeni ali prodnati zemlji, medtem ko zahteva pšenica boljše, težje zemlje. Za ozimne moramo pravočasno orati, navadno štiri tedne pred setvijo. Usedenje pospešimo z valjanjem ali z rahljanjem s kultivatorji, če ni časa, da bi se zemlja sama usedla. Orjemo okoli 20 cm globoko, za intenzivne sorte pa 25 cm globoko. Še boljša pa je tista zemlja, ki smo jo prejšnje leto preorali 30 cm globoko. Setveno zemljišče naj bo dobro in vestno pripravljeno, kajti grude so največja ovira za setev. Na grudnati zemlji pride seme ali pregloboko ali pa ostane na površini.

Zita potrebujejo največ hrane v mladostnem razvoju, zlasti tedaj, ko se razraščajo in ko bilčijo. Zavoljo tega morajo imeti žita na razpolago hranilne snovi prej, preden to kaže njihova rast. Med rastjo pa ne smejo trpeti pomanjkanja hrane. Zita zahtevajo fosfor in kalij ter tudi precejšnje količine dušika. Okvirno bi bile te količine naslednje: 400 kg superfosfata, 200 kg kalijeve soli in 200 do 300 kg nitromonkala na hektar. Če dodajamo žitom večje količine dušika, se pridelek sicer povečuje, vendar samo do meje pri kateri grozi poleganje žita. Predpogoj za doseg velikih pridelkov pri intenzivnih sortah pšenice je, da so sorte odporne proti poleganju. Dognano je, da ni nujno gnojiti z dušikom ob setvi oziroma v jeseni, pač pa gnojimo z dušikom spomladi ob obraščanju in kolenčenju v dveh ali treh obdobjih. Od navedene načina gnojenja se bistveno razlikuje italijanski način, pri katerem gnojimo le v zimskem obdobju tja do spomladanskega prebujenja rastlin. Drugo pot smo ubrali pri gnojenju s fosforom in kalijem, pri katerem gnojimo v celoti že pred setvijo.

Količina semena za setev pri posameznih sortah se precej razlikuje, zavisi od sorte. Prepogoste setve niso primerne, kajti gosto posejano žito hitro poleže in številni slabotni poganjki propadejo ali pa se slabo razvijejo.

Zita sejmo ob pravem času. Sejmo očiščeno in razkuženo žito od septembra do novembra po vrstnem redu: rž, ječmen in pšenica.

Pirex — največja iznajdba v steklarstvu

Navadno steklo se zlomi, če je na eni strani toplo, na drugi pa hladno. Nekaj pred prvo svetovno vojno je na ameriških železnicah prišlo do par velikih nesreč, katere bi lahko preprečili, če se steklo na signalnih svetilkah ne bi zdrobilo zaradi razlike v temperaturi med notranjostjo svetilke, ki jo je segrel plamen luči, in zunanostjo, ki je bila izpostavljena snegu in mrazu.

Da bi preprečili napetost, do katere pride v steklu zaradi toplotnih razlik, so znanstveniki v Cornlingu v državi New York izdelali novo steklo na bazi borovega silikata. To steklo, imenovano „pirex“, so uporabljali tudi pri izdelavi posode za baterije. Neke noči pred kakimi 35 leti je eden izmed strokovnjakov v steklarstvu prišel domov z dnom ohišja za baterijo, v glavi pa mu je rojila naravnost revolucionarna ideja. Zeni je predlagal, naj bi v stekleni posodi, ki jo je prinesel s seboj, spekla v pečici torto. Sprva se je žena močno začudila, a je kljub temu ustregla mo- ževi želji. Torta je odlično uspela. V posodi, ki je bila v ognju, se ni pokazala niti najmanjša razpoka in tako je prišlo do steklenih posod za kuho.

Angleški tovarnarji stekla so se smejali že ob sami misli, da bi gospodinje kuhale in pekle v steklenih posodah. Tovarna stekla Jobling pa je le tvegala poskus ter je od Američanov odkupila patentne pravice za proizvodnjo „pirexa“ v Angliji. Tako je postala največja tovarna stekla, odporne proti vročini, industrijskega stekla in laboratorijskega stekla izven Združenih držav. V Angliji uporabljata danes od treh gospodinjstev kar dve stekleno posodo za kuhanje.

Sedaj, ko so se tudi tehniki otesli še zadnjih dvomov, da se stekleni predmeti nujno razbijejo, je pričela tudi industrija v vedno večji meri prevladovati težnja po upo-

Za naše gospodarje Kaj moramo vedeti o oskrbi živine?

Kakor človek, tako tudi živali potrebujejo hrano in oskrbo. Poleg pravilno izbranih obrokov moramo pri živalih imeti tudi določen dnevni red krmljenja in oskrbe.

Če želimo, da bomo dosegli velik prirast ali veliko proizvodnjo, potem moramo pokladati krmne obroke vsak dan ob določenem času. Živalsko telo ima namreč dobro razvit čut za dnevna obdobja in zato ob določenem času njihove žleze izločajo prebavne sokove, to je ob istem času, kot ponavadi dobijo hrano. Če zamudimo redni čas krmljenja, morajo živali potem še enkrat izločati prebavne sokove, to pa predstavlja obremenitev žlez, slabšo prebavo in seveda slabšo proizvodnjo: manjšo mlečnost in nihanje v odstotku tolašče. Točen red mora biti zlasti pri krmljenju in napajanju. Živali imajo rade čiste jasli, korita ali vedra. Pa tudi iz zdravstvenih razlogov moramo prostor za krmila in napajanje redno čistiti. Pred pokladanjem novega obroka, jasli dobro očistimo. Priporočljive so nizke jasli, katerih dno naj bo nagnjen proti ležišču, zadnja stena pa proti krmilni mizi in višja kot sprednja. Jasli naj bodo nagnjene tudi po dolžini hleva zato, da jih lažje čistimo in če jih rabimo za napajanje da voda lahko teče.

Snažnost hleva obsega zračenje, odstranjevanje gnoja, nastiljanje, čiščenje tal, sten in stropa itd. Gnoj, ki se nabira pod nogami, povzroča okvare na parkljih. Odstranjevanje gnoja v hlevu zavisi od vrste hle-

va, ali je globok ali s stojišči. Hlev moramo tudi vsaj dvakrat letno prebeliti in razkužiti. Razkuževanje je potrebno zlasti, če se pojavljajo bolezni in kadar menjavamo živali. Za razkuževanje uporabljamo različna sredstva: lug, klorovo apno itd. Kadar razkužujemo, moramo razkužiti vse: tla, stene, jasli, hlevske priprave, vrata, okna, gnojiščne zlebove, orodje. V hlevu uničujemo tudi mrčes, zlasti muhe. K vsakodnev- nim opravilom spada tudi nastiljanje, ki je potrebno zato, da imajo živali prijetno in snažno ležišče. Najboljši nastilj je slama. V goveji hlev ne spadajo kure, prašiči itd., ker le ti delajo nemir, raznašajo bolezni in zajedalce (uši).

Tudi telo same živali moramo negovati.

Luknjičavost češenj

Na češnjevih drevesih se pojavlja neka bolezen. V začetku julija začnejo listi rumeneti in postopoma odpadati. To traja 2 do 3 leta in drevo se posuši v dobi najlepše rodnosti.

Na poslanem listju smo ugotovili češnjevo listno pegavost. Ta bolezen je postala pomembna leta 1950, ko je nastopila istočasno v različnih srednjeevropskih pokrajinah. To ni nova bolezen. Gotovo je bila že davno prej prisotna, le v tako majhnem obsegu in v prav redkih krajih, da je znanstveniki niso opazili, sadjarji pa prav tako

okužb in žarišč. Seme ostane kalivo do 10 let.

Da preprečimo okužbo rastlin, je treba sejati popolnoma čisto seme. Detelje z okuženih njiv ne smemo jemati za seme. Čiščenje z navadnimi trierji ne zadostuje. Seme je treba očistiti na posebnem stroju — razpredeničniku. Kupljeno seme je navadno brez semena predenice. Na okuženih površinah ne smemo gojiti občutljivih rastlin (detelje, lucerne, lanu, krompirja, sladkorne pese, itd.) več let zaradi dolge kalivosti predenicega semena.

Če se kljub temu pojavijo na polju gnezda predenice, jih je treba čim prej uničiti, vsekakor pa še pred cvetenjem predenice. Deteljo je treba poškopiti s 15 odst. raztopino železne galice ali s 5 odst. modro galico ali z 1 odst. natrijevim arzenitom. Poškropiti pa je treba gnezda z vsaj 1 do 2 metriskim robom. Za manjše površine lahko uporabimo tudi vinogradniško škropilnico. Škropiti je treba v suhem vremenu. Za zatiranje lahko uporabimo še kreozan in nekatera druga sredstva, vendar se je po nemških izkušnjah železna galica najboljše obnesla.

Če se je seme že razvilo, tedaj je treba deteljo pokositi z dovolj velikim robom okoli napadenega dela njive. Odkos pustimo na mestu, ga pomešamo s suho slamo, polijemo z nafto ali petrolejem, nato pa zažgemo. S tem postopkom zadovoljivo uničimo seme predenice. Skrbeti je treba, da se okužba od tega nevarnega zajedalca ne širi dalje po poljih.

Zatiranje voluharja

Mlade nasade jabolk in hrušk često uničijo voluharji. Ti ogledajo korenine tako, da se drevesce posuši.

Kjer se pojavi ta nadlega, napravi v sadjarstvu občutno škodo. Razmnožujejo se zelo hitro, saj se v enem letu razmnožijo celo štirje rodovi.

Za zatiranje teh škodljivih glodavcev imamo več sredstev:

1. endrinom je zelo dober. Za hektar sadovnjaka porabimo 2 litra endrinoma in 500—1000 litrov vode, vendar 3 tedne ne smemo te trave uporabljati za krmo;

2. 2—3 % cinkosfid zmešamo z drobno zrezanim korenjem in ga kot vabo položimo v rov;

3. s cymagom imajo sadjarji dobre izkušnje. Potrejejo ga v rov, v vlažni zemlji pa se tvori strupen plin cianovodik, ki voluharje zaduši.

Poleg navedenih načinov zatiranja so znani še nekateri, kot n. pr. uvajanje plina in ogljikovega monoksida iz posebnih peči ali motorjev, vendar se to manj uporablja.

Zdrava koža je znak zdrave živali. Ugotovili so tudi, da dnevno čiščenje kože pri molznicah vpliva na molznost in spolno delovanje. Kožna nega je čiščenje, umivanje in kopanje živali. Za čiščenje rabimo krtače, čohala itd. Kožna nesnaga sestoji predvsem iz znoja, odpadlih celic povrhnjice in dlake ter prahu. Na zanemarjeni koži se zaradi mrčes in razne bolezni. Mrčes moramo takoj uničevati s primernimi praški oziroma zdravili. Če so krave zelo blatne, jih na teh mestih operemo z vodo. K rednemu čiščenju živali spada tudi pranje in striženje repov.

Postopek z živaljo mora biti blag in prijeten, če hočemo imeti primerno proizvodnjo. Živali so namreč proti človeku take, kot je on proti njim. Najbolje je, da oskrbujejo živali vedno isti ljudje. Če bomo vse to izpolnjevali, bodo živali zdrave, živahe in hlevski prostori ne bodo smrdeli, kot je to ponekod sedaj.

ne, saj ni povzročala nobene gospodarske škode. V Severni Ameriki je to najnevarnejša bolezen češenj, proti kateri morajo redno škropiti.

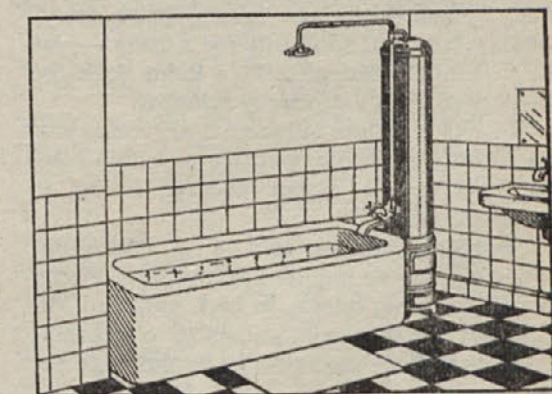
Na listih češenj se v zgodnjem poletju začnejo pojavljati drobne rdečevijoličaste pege. Te pege so znatno manjše kot one od listne luknjičavosti koščičarjev. Listje zaradi češnjeve pegavosti navadno ne postane luknjičavo, pač pa pod vplivom okužbe od glivice hitro orumeni in predčasno odpade, kar ste tudi vi opazili. Bolezen napada, predvsem mlada drevesa, (tudi v drevesnicah) loti pa se tudi starejših. Spodnji del krone najbolj ogoli, na vrhu ostane navadno nekaj listja. Izgleda, da bolezen močno zavisi od vremenskih razmer, vendar to dosedaj še ni raziskano. Če se predčasno odpadanje listja pojavlja več let zapored, drevo sčasoma oslabi, nima več dovolj cvetnega nastavka, končno pa propade. Vendar je za propadanje dreves le redko en sam vzrok, navadno jih je več.

V tem primeru je potrebno škropljenje. Učinkovita so žveplena sredstva, še bolj pa se je obnesel Zineb (Dithan) v 0,3 odst. koncentraciji. Prvič škropimo v začetku junija in nato še dvakrat v razdobju 3 do 4 tednov. Seveda pa moramo drevje obilno gnojiti ter pravilno negovati, da se boleznih lahko bolj uspešno upira. Zalivanje z gnojnicami opustite; v njej je obilno dušika, ki napravi drevje proti boleznim manj odporno. Dodajte raje hlevski gnoj.

Če pujski grizejo les

Leseni svinjaki so res poceni, zdravi, topli ter se dajo po potrebi spreminjati. Včasih opazimo, da jih prašiči grizejo. Sredstvo, ki preprečuje, da bi prašiči grizli lesene stene svinjakov, je preprosto. Ob normalni krmi grizenje stene in tudi grizenje repov ni nič drugega, kot grda razvada prašičev. Odvadili jih bomo na preprost način. V obeh primerih so prašiče grizenja sten in repov odvadili z lahkimi verigami. Te verige so pribili na strop in jih pustili viseti tako, da so se jih mladi prašiči še lahko dotikali in se z njimi igrali. Prašiči so se v to igranje tako zatopili, da so pozabili na svojo prejšnjo grdo razvado. Najbolj so prašiče umirili, če so pustili s stro- pa viseti dve verigi skupaj, da sta zvonili, kadar so se pujski igrali. S. S.

Oglašuj v našem listu!

Vse za vodno instalacijo (sanitarni material) dobavljaja

PODJUNSKA TRGOVSKA DRUŽBA
Bratje RUTAR & Co.

Dobrla ves-Eberndorf tel. 04236-281

Oj vinček, cekinček . . .

Da je vino zares plemenita pijača, nas spominja že dejstvo, da je Gospod to zlahtno kapljico izbral za svojo nekrvavo daritev pri zadnji večerji oziroma pri vsaki sveti maši. Tudi zdravniki poznajo zdravilno odličnost te pijače za starejše; saj je znan pregovor: kar je za stare zdravilo, to je za mlade strup.

Te zlahtne kapljice se je skoraj oprijela že prava slava. Nekateri ji pojejo kar prave slavošpeve in tako njeno privlačnost še bolj povečujejo. Kar romantično se jim zdi, ko hodijo po „gornjih nadstropjih“ in so „nežni, ganjeni ali okrogli“ in tako „merijo cestno širino“.

Pijanost in pozaba je mnogim prav tako edini izhod iz njih obupnega položaja, v kateri jih je privedla neusmiljena usoda ali pa lastna slabost. Da, prav ta je največkrat vzrok, da klonijo pod udarcem življenja in izgubijo voljo za boj, čeprav ni bilo brezupno. Tedaj izgubijo tudi vero v sebe in vinska omotica jim je postala rešiteljica in najusmiljenjša prijateljica.

Statistike povedo, da konsum vina vedno bolj raste. Tako je dognano, da v Nemčiji vsake tri minute dobesedno zapijejo eno celo stanovanjsko hišo. V mnogih deželah sveta uporabijo za dve tretjini več za pijačo kot pa za ostalo prehrano. Koliko prometnih nesreč povzroči alkohol, je danes znano dejstvo in smrt ima na cesti tako bogato žetev prav zaradi alkohola za volanom. Družinske tragedije, razprti zakonci in gladujoči otroci so nesrečne žrtve nenasitnega alkohola; kako žalostno izgledajo večkrat te mladi, pa jih je telesno in duševno popolnoma izčrpal alkohol. Tak je postal suženj, ki se je sam uničil, svojce s tem onesrečil, sam pa padel v največje uboštvo.

Nam Slovencem večkrat očitajo, da se preveč vdajamo pijači. Znano je, da Francozi in morda še drugi južni narodi procentualno na osebo več pijejo kot pri nas, a vendar je očitno upravičen. Obsojanja vredno namreč ni uživanje vina samo na sebi, marveč neurejeno in čezmerno uživanje. Znano je, da zlasti južni narodi uživajo alkoholne pijače redno ob prehrani in to v zelo umerjeni količini, dočim se pri nas smatra vino kot nekak priboljšek, ki je za posebne prilike, slovesnosti ali počestčenja.

Človek, ki hoče svoje življenje ohraniti srečno in njim, s katerimi živi v skupnosti, prihraniti mnogo bridkih ur, bo znal zavzeti pravo stališče do alkohola. Mu bo sredstvo, ki mu bo tudi kdaj razveselilo srce v družbi dragih, a v zavesti odgovornosti pred družino, za volanom ali v družbi ne bo nikdar pozabil, da mu je alkohol največji sovražnik njegovega dostojanstva in njegove sreče.

ZA MLADINO IN PROSVETO

Skupine naše Katoliške mladine začenejo novo leto dela

V nedeljo, 27. sept., so imeli dekanijski zastopniki naše Katoliške mladine, tako delavske kot podeželske svoj letni pokrajinski svet, na katerem so pregledali dosedanje delo in se odločili, katere cilje hočejo v novem delovnem letu doseči.

Vedno je zanimivo, kadar pridejo skupaj fantje in dekleta iz raznih dolin naše koroške domovine. Skupna pesem in srečanje jih poživi, znova spoznajo svoje naloge.

„Mi mladi v občini“

Tako se glasi misel, ki jo bodo v prihodnjem poslovnem letu v krožkih in na sestankih večkrat omenjali. Ali sploh moremo govoriti našim fantom in dečvam o občini? Ali se sploh zanimajo kaj za občinsko življenje? Saj se niso zrela za tako reč. In končno, ali ni to zadeva strank in raznih gospodarskih ali političnih skupin v občini? Ne bojte se! Katoliška mladina se ne misli vmešavati v politično delo.

Drži pa to, da imajo tudi mladi svoje mesto v občini. Predvsem si mora mlad človek priti na jasno, kaj je naloga občine, kakšne dolžnosti imajo občinski odbori in vsi tisti, ki delajo v javnosti. Važno je tudi spoznati, kakšne dolžnosti ima vsak človek do občinske skupnosti. Skratka: ti, ki so danes mladi, bodo čez nekaj let že odrasli in bodo stopili na zaupna mesta v javnosti.

Petnajstletni poslanec

V Ameriki je pač vse mogoče. Tamošnje poslanske volitve, ki bodo prihodnje leto v ZDA, povzročajo ne le politikom, marveč tudi pravnikom velike skrbi. Čeprav je sedanjí volilni zakon v ZDA že dolgo let v veljavi, ker so bili državniški prepričani, da je dober, se je izkazalo, da temu ni tako.

V Bostonu, glavnem mestu države Massachusetts, v ZDA se je petnajstletnemu Leonardu Taggu, ki se še mora baviti s šolskimi knjigami, porodila sledeča misel. Zaželel si je, da bi postal kandidat za bodoče volitve. Ugotovil je, da volilni zakon ZDA določa, da ima vsak državljan z 21. letom starosti volilno pravico, ničesar pa ta zakon ne odloča o starosti volilnih kandidatov. Tako je

Sedaj se morajo šolati za to delo. Naučiti se morajo delati za skupnost, služiti javni blaginji, delati za bližnjega in za pravico. Odprte oči mora imeti mladina za dogodke okoli nje. Spoznati mora, kaj je dobro in kaj je slabo.

„Skupno gradimo novo Evropo!“

Katoliška mladina ne more iti mimo dejstva, da se ustvarja nova Evropa. Evropa se združuje. Meje se podirajo, mostovi in ceste se gradijo, predori nastajajo. Kakor je sklenila katoliška mladina v Franciji, Belgiji in Nemčiji, tako misli tudi naša mladina. Hoče biti zraven, ko gradijo združeno Evropo. Posebno naša koroška mladina mora biti prva tu, saj živita v naši deželi dva naroda.

Zato bo letos posebno podeželska mladina skušala v svoji okolici širiti pravega evropskega duha sodelovanja, madsebojnega spoštovanja med mladimi. Mladi ljudje se morajo združiti, povezati v delu za velike cilje. Naši mladini so začrtane silno velike naloge, ki jih prejšnja mladina ni imela.

Aktivisti in aktivistke naše Katoliške mladine kličejo vsem, posebno mlajšim: „Pridružite se nam! Mi mladi imamo danes svoje naloge, mi mladi moramo storiti svojo zgodovinsko dolžnost!“

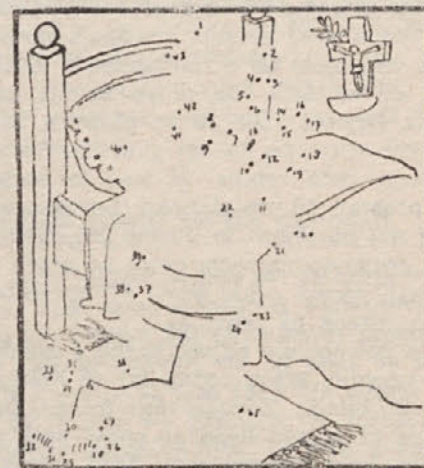
sklenil, da prijavi svojo kandidacijo volilnemu sodišču, kar je vsekakor spravilo sodnike v nemajhno zadrego. Tudi državno pravništvo se bavi s slučajem in sedaj iščejo, kako bi mlademu kandidatu preprečili zakonitim potom, da bi zares prišel v parlament, kar bi samo po sebi ne bilo tako nemogoče, ker je toliko volilcev, ki bi mladega kandidata podprli že zaradi senzacije ali oportunitizma.

»Če si prišel ob denar, si ga lahko spet pridobiš; če si ob čast, si jo spet pridobiš; če si pa izgubil pogum, si izgubil vse.«

Rihard Jakopič

Otraški kotiček

Če potegneš črto od 1 do 43, dobiš lepo podobo.

Iz filmskega sveta

OBČINA ASCHBACH PODPIRA FILM

Občinski mošnje v občini Aschbach na Spodnjem Avstrijskem so pokazali razumevanje za težave, ki jih preživlja tamošnji trški kino-podjetnik. Na svoji seji so sklenili, da mu bodo z davki olajšali poslovanje tako, da mu bodo znižali občinske davke za vse filme; dobri, priporočljivi filmi pa so davka vobče oproščeni. Ta občina je že pred leti določila, da so filmi „Akcija za dober film“ prosti občinskih pristojbin. To je vsekakor lep zgled tudi drugim občinam, ki bi naj vsaj dobre filmske in kulturne predstave oprostili davkov.

„KEOPATRA“ V CELOVCU

„Orjaški film — Cleopatra“ bodo vrteli v Kammer-kinu v Celovcu od 2. oktobra. To je film, ki je bil deležen zelo različnih kritik; eni ga občudujejo, drugi pa ostro napadajo. Spada pa gotovo med najbolj drage sodobne filme. V njem nastopa filmska zvezda velikega formata, Elisabeth Taylor, ki je lansko leto v novembru v Londonu za vsako sekundo snemanja neke dodatne scene k temu filmu prejela ca 50.000 šil. Za svojo vlogo v filmu pa je prejela 30 milijonov šil., v nadalje pa še dobi 10 % od nadaljnjih dobičkov iz tega filma. Vsekakor najbogatejša nastavljenka v svetu . . .

KRIMINALNI ROMAN

Prevedel:

AVGUST PETRIŠIČ

3. NADALJEVANJE

SKRIVNOST

dr. Fu-Mančuja

„Pošljite nekoga k vratarju z naročilom, da hočem pregledati stopnišče.“ Najsi se mi je zdelo prijateljevo ravnanje še tako nenavadno, se vendar nisem mogel prav ničemu več čuditi. Odkar se je bil Smith pojavil v mojem stanovanju, mi je bilo, kakor da bi doživljal razne stopnje muhavih, morečih sanj. Prijateljjeva zgodba o njegovi rani na roki; prizor našega prihoda v hišo sira Crichtona Daveya; popis mrtvečevih zadnjih besed: „Rdeča roka“; skrite nevarnosti v študijski sobi; tuljenje s ceste — vse to je spadalo mnogo bolj v kake pošastne sanje kakor pa v trezno resničnost.

Ko nas je hišnik seznanil z nervozno staro žensko, ki je bila paznica sosednje hiše, se navsezadnje nisem začudil, ko mi je Smith šepnil:

„Sprehajaj se malo sem pa tja, Petrie! Radovedneži so se medtem že porazšli. Pozno bo že. Oči imej odprte in bodi oprezen! Misli sem, da sem prvi, pa me je on prehitel! In kar je še važnejše: on bržkone že ve, da sem jaz tu!“

S temi skrivnostnimi besedami je šel v hišo, jaz pa sem ostal na dvorišču ter razglašal skrivnost, v katero sem bil tako nepričakovano zapleten. Kaj je povzročilo smrt sira Crichtona? Mar Nayland Smith to ve? Kaj pomeni parfimirani pisemski ovitek? Kdo je tajinstvena osebnost, ki se je

Smith dozdevno boji in ki ne streže le po njegovem življenju, marveč je najbrž umorila tudi sira Crichtona? Za časa njegovega službovanja v Indiji in nič manj v Angliji je bil pokojnik vsesplošno zelo spoštovana oseba. Kdo je njegov skriti sovražnik? Nekaj se je rahlo dotaknilo moje rame. Naglo sem se obrnil. Srce mi je nemirno bilo kakor preplašenemu otroku. Nočni dogodki so razdražili moje živce.

Pred menoj je stala mlada deklica v večernem plašču. Ko mi je pogledala v lice, sem vedel, da še nikoli nisem bil videl tako zapeljivega, ljubkega in privlačnega obličja. Poleg polti plavolaske je imela temne oči in trepalnice kreolke, ki so mi kakor tudi njene polne rdeče ustnice izdajale, da lepa tujka ni bila dete naše severne oble.

„Odpustite mi, ako sem vas prestrašila!“ je začela s svojevrstno prijetnim glasom, medtem ko je svojo vitko, z dragulji nakiteno roko zaupno položila na mojo leht. „Vendar — je li res, da je sir Crichton Davey umorjen?“ Občutek nezaupanja je vzvalovil v meni. Motril sem njene velike vprašujoče oči, toda ničesar nisem mogel čitati v njihovih skrivnostnih globinah — le spet sem se moral čuditi čaru skrivnostne neznanke. Čudna predstava se je vrtela v moji domišljiji: rdečica teh škrlatnih ust, ki jo je napravila najbrž večča pomoč, a ne

narava, bi morala zapustiti za poljubom prav tako sled, kakršno sem odkril na roki mrliča. Kmalu sem se spet otresel te misli, ki je spadala v kako srednjeveško legendo. Nedvomno je bila prijateljica ali znanca sira Crichtona, ki je stanovala v njegovi bližini.

„Ne vem, ali so ga umorili,“ sem previdno odgovoril. „Vsekako pa je . . .“

„Mrtev?“

Prikimal sem. Povesila je trepalnice — omahovala — rahlo kriknila. Misleč, da se zgrudi, sem jo objel.

Pobito se je nasmehnila in me nežno odrinila od sebe. „Je že minilo. Hvala vam!“

„Ste si li tega res v svesti? Morda je bolje, da vas nekoliko spremim, da si čisto opomorete.“ Lahno je stresla glavo, me naglo pogledala s čarobnimi očmi in z bolestnim izrazom nadaljevala: „Moje ime nikakor ne sme biti imenovano v tej strašni zadevi, toda — menim, da imam nekaj povedati . . . policiji. Ali hočete to komu izročiti — komu, ki je po vašem mišljenju za to primeren?“ Hlastno mi je dala zapečaten pismo in odhitela. Komaj pa se je oddaljila nekaj metrov, se je na kratko obrnila in se vrnila. Ne da bi me pogledala, me je z očmi, uprtimi v vogal dvorišča, zaprosila:

„Ako mi hočete napraviti veliko uslugo, za katero vam bom vselej hvaležna, morate osebo, ki ji boste izročili pismo, zapustiti in potem ne smete nocoj biti več v njeni bližini.“

Se preden sem mogel na to kaj odvrtni, je zginila. Iz nekoliko razdalje sem slišal, da je zabrnal avto, in ko je tačas pritekel po stopnicah Smith, sem mu kar moči na kratko poročal o pripetljaju. Prijatelj me

je resno poslušal; potem pa mu je divji nasmeh zaigral okrog ust. „To je visoka karta, izigrana proti meni. Toda on ni vedel, da imam jaz še višjo!“

„Kaj? Ali poznaš mlado žensko?“

„Ona je najbolj nevarno orožje v sovražnikovi orožarni, Petrie. Toda ženska je dvo-rezen meč in nezanesljiva. V najino srečo se je je polastilo nenadno, za orientalko značilno nagnjenje do tebe. Da, ti skomigavaš z rameni — pa je tako. Bila je poslana, da spravi to pismo v moje roke. Daj mi ga!“ — Dal sem mu ga. — „Uspelo ji je. Poduhaj!“

Ko mi je pomolel ovitek pod nos, sem z občutkom neugodja spoznal tisti svojevrstni vonj z mize sira Crichtona.

„Ti veš, kakšne posledice je imelo to za sira Crichtona. Moreš še dalje dvomiti? Mlada ženska ni hotela, da bi tebe zadela ista usoda kot mene.“

„Smith,“ sem z negotovostjo odgovoril. „Slepo sem ti sledil v to strahotno stvar, ne da bi bil zahteval kakega pojasnila; zdaj pa hočem in se ne ganem z mesta, dokler ne zvem, kaj je prav za prav v vsem tem.“

„Le nekaj korakov še — stari tovariš — do onegale voza. Tudi si nisva varna življenja. Ah — zaradi strelav iz revolverja in sličnih reči se ti ni treba bati! Možakar, čigar pomagači naju zdajle zasledujejo, meni, da bi bilo zanj nečastno uporabljati tako izdajalsko orožje.“

Samo trije taksiji so stali na oglu in ko sva stopila v prvega, je nekaj švignilo za las mimo mojega ušesa, po čudežnem naključju zgrešilo Smitha in sfrčalo čez avto, najbrž v dvoriščni vrt. „Kaj je bilo to?“ sem zaklical.

„Le brž vstopiva — hitro!“ je šepetal

P ∞ I ∞ S ∞ A ∞ N ∞ O B ∞ R ∞ A ∞ N ∞ J ∞ E

NAŠE ROMANJE V LURD

Blagoslovitev romarske zastave

(Piše Blaž Janschitz)

3. nadaljevanje

Sonce je bilo še na nebu, ko smo prišli v Lurd. Z avtobusi, ki so nas že čakali pred kolodvorom, smo se odpeljali v naše hotele. Naša skupina je šla v hotel Cimes (izg. sim). Tu so nas porazdelili po sobah. Dobil sem sobo z dvema posteljama v prvem nadstropju. V isti sobi je bil tudi Lojzi, radiški mežnar.

Nato smo šli v jedilnico k prvi večerji, ki je bila zelo dobra in zadostna. Jed smo zalivali z odličnim rdečim francoskim vinom. Pri naši mizi v hotelu smo bili sami domačini. Da jih nekaj imenujem: č. g. Ulbing iz Skočdola, č. g. Marktl iz Rožeka, g. dr. Kraiger s soprogo prav tako iz Rožeka, g. Smolnik iz Zitare vesi, gg. Peter, Janez in Valentin Olip, g. Dovjak Tomaž, mežnar Lojzi iz Radiš in še več znancev.

Po večerji sem šel s tistimi, ki so prišli prvič v Lurd, da jim pokažem, kje se pride k votlini, kajti pot od hotela Cimes do tja je dolga okoli 15 minut. V tej votlini se je pred dobrimi sto leti Marija prikazovala sv. Bernardki.

Prvi večer po večerji sem šel, akoravno utrujen od dolgega potovanja, na prvi pohod k Mariji v votlino in potem sem šel pit lursko vodo. Nato sem šel spet nazaj v hotel.

V torek, 14. julija, sem zgodaj vstal in šel v votlino k sv. maši. Pri božji daritvi sem ministriral nekemu duhovniku. Vsak dan smo tam preželi tudi sv. obhajilo.

Ob 7. uri zjutraj smo se zbrali pri Marijinem spomeniku na trgu Esplanade pred rožnovensko cerkvijo z našo romarsko zastavo. Tam je č. g. Ignacij Čretnik najprej pozdravil lurskega škofa Teasa in ga naprosil naj blagoslovi novo romarsko zastavo. Na eni strani je podoba Matere božje z napisom: „Sveta pomočnica.“ Na drugi strani pa slika z napisom: Sv. Ciril in Metod, varujta slovenski rod!“

Prezvišeni lurski škof je blagoslov z veseljem izvršil. Nato je spregovoril nekaj priložnostnih besed, ter se dal fotografirati skupaj z našo slovensko skupino.

Nato pa smo romarji v procesiji z blagoslovljeno zastavo odšli k lurski votlini. Tam je bila skupna sv. maša z ljudskim petjem. Sv. mašo je daroval č. g. dekan iz Opčin pri Trstu msgr. Silvani. Skupno petje in molitve pa je vodil pri sv. maši č. g. Stuhec. Po sv. maši je č. g. Jurak imel

pridigo. Med drugim je rekel, da je Lurd dokaz, da je Bog. Če bi Boga ne bilo, bi Mati božja nikdar ne stala v tej votlini. Vse romarje je pozval, naj se svoje vere nikdar ne sramujejo in naj se v zaupanju obračajo k Mariji v vseh telesnih, zlasti pa dušnih potrebah.

Zaključil je pridigo z molitvijo, ki so jo na glas z njim izgovarjali vsi navzoči:

„Spomni se o premila Devica Marija...“

Takoj po pridigi smo se slikali. Na trgu Esplanade pred rožnovensko cerkvijo se nas je slikalo preko 800 romarjev. Potem je vsak dobil veliko sliko z napisom: „Slovenski romarji v Lurdu 1964“.

Popoldne smo se udeležili, kakor vsak dan, evharistične procesije z Najsvetejšim. Tudi v našem domačem jeziku je neki du-

J. Fry:

Čik za tri sto dolarjev

Debelušni, plašni Boris Petrovič Berger, nekdanji stotnik petrograjske garde, je v siromašni sobi newyorškega predmestja krpal svoje črne svilene nogavice. Bil je ves iz sebe, ker se je pripravljal za sprejem pri maroškem milijonarju Egelwormu. Vabilo mu je priskrbel star prijatelj. „Če drugega ne,“ mu je rekel, ko mu je izročil modro podolgovato kuverto, odišavljeno z izbranim parfumom, „se boš vsaj enkrat pošteno najedel...“

Okrog desetih je bil pripravljen. Odprl je masivno dozo, okrašeno z ruskim orlom, in žalostno vzdihnil; v njej sta bila še dva velika čika. Enega je nameraval pokaditi takoj, drugega pa na poti do milijonarjeve vile.

Ko se je skrbno oblekel, je po prstih smuknil iz hiše, da bi ne srečal gospodinje, ki ji že mesec dni ni plačal najemnine. Vse pot do razkošne vile je trepetal, da bi ne stopil v kakšno lužo.

Ravno tega bi se še manjkalo..., je neprestano momljal. — Samo tega še, prekleta smola. Če me zdajle oškropi kakšna bedasta kolavta, adijo imenitna večerja. So ljudje, bogme, ki imajo večno smolo. Jaz ravno ne sodim med najbolj srečne, lahko rečem, da ne...

Ko je zagledal bleščeče cadilace, ki so stali tesno drug poleg drugega okrog mili-

hovnik molil glasno: Gospod, daj da vidim, daj, da slišim. Lurska Mati božja, prosim za nas itd.

V več jezikih se je tam molilo in romarji so te molitve ponavljali.

Potem smo šli v hotel večerjat. Po večerji smo se spet zbrali z našimi romarji k skupni procesiji z lučkami in prepevali lursko pesem „Ave Maria“.

Preden smo šli k počitku, smo še šli k votlini, da pozdravimo Marijo s tiho molitvijo. Ta votlina je res srce Lurda. Tukaj se je Mati božja od 11. februarja do 16. julija 1858 18-krat prikazovala sv. Bernardki.

V votlini na tleh je plošča z napisom: „Tukaj je klečala sv. Bernardka 11. februarja 1858, ko se ji je Marija prvič prikazala.“ Čisto malo spredaj je tudi plošča z napisom: „Tukaj je vrelec in tukaj je začela teči voda. Vsi romarji jo pijejo. Bolniki se kopajo v posebej za bolnike prirejenih kopalnicah od 9. do 11. ure in od 14. do 16. ure. Tudi jaz sem se dvakrat kopal. Na tisoče čudežev se je zgodilo v tej votlini in kopelih, pa tudi pri procesiji.

jonarjeve vile, se mu je stisnilo srce. Dolgo časa je okleval, končno pa se je le opogumil in stopil skozi na široko odprta vrata. V uho mu je udarila plesna glasba, smeh in žum številnih glasov. Livrirani sluge so na slutih pladnjih ponujali izbrane jedi in pijače. Boris Petrovič se je spravil nad pašeto iz gosjih jeter. V skritem kotu za zimskim vrtem se je najedel kot že dolgo ne. Ko je hotel popiti drugi kozarec šampanja, ga je našel prijatelj in ga odvedel s sabo.

— Mrs. Egelworm, dovolite mi, da vam predstavim svojega prijatelja Borisa Petroviča Bergerja, polkovnika petrograjske garde in adjutanta poslednjega ruskega carja...

Borisa Petroviču je udarila kri v lica. V bistvu je bil strašno pošten, zato se je sramoval prijateljeve laži in ni vedel, kaj naj reče.

— Oooo! je zažolela mrs. Egelworm. — Kako zanimivo! Ali ste poznali carja?

Boris Petrovič se je zazrl v biserno ogrlico milijonarjeve žene in v divjem obupu zaman vrtal po možganih, da bi našel kak primeren stavek.

— Seveda, madame, je zdajci začul prijateljev glas kot iz velike daljave. — Boris Petrovič je bil carjev nečak.

Boris Petrovič Berger se je neumno nasmehnul.

— Boris Petrovič je lastnik izredno dragocene doze, ki mu jo je podaril sam car Nikolaj. Ali jo imate mogoče pri sebi, Boris Petrovič? Mrs. Egelworm bi jo gotovo rada videla...

— Kako čudovita doza! je vzkliknila milijonarjeva žena in jo odprla.

Boris Petrovič bi bil skoro omedlel. V prazni dozi je bil njegov poslednji ubogi čik.

Mrs. Egelworm je bila malce presenečena, Boris Petrovič pa je segel z roko za ovratnik, ker se mu je zdelo, da mu primanjkuje zraka, in si iz vsega srca zaželel, da bi se vdrl sto sežnjev globoko v zemljo.

— To je tako rekoč najdragocenejši zaklad Borisa Petroviča, je rekel prijatelj po kratkem molku. — To je poslednja carjeva cigareta. Pokadil jo je pol ure pred smrtjo.

— Kako vznemirljivo! je rekla mrs. Egelworm. — Dragi Boris Petrovič, ali bi se lahko ločili od tega dragocenega spominka? Napravite mi to uslugo, prosim vas. Moj mož namreč zbira redkosti. Ima na primer Lincolnov modrostni zob, levo Washingtonovo nogavico, Napoleonov ovratnik, ostrogo Friderika Velikega, košček nohta gospe Pompadour in še cel kup podobnih znamenitosti. Prihodnji teden je njegov rojstni dan. Ne vem, kaj naj mu kupim za darilo. Poslednja carjeva cigareta bi bila čudovito, romantično darilo... Ali bo sto dolarjev dovolj?

— Toda, gospa... je izdaval Boris Petrovič.

— Oh, saj vem, da se težko ločite od nje... Dve sto dolarjev... Pričela je mrzlično brskati po svoji torbici.

— Tri sto dolarjev... To je vse, kar imam pri sebi...

— Toda madame... Boris Petrovič je spravil bankovce, ki mu jih je milijonarjeva žena potisnila v roko. — Madame, ves sem vam na uslugo...

Tistega večera se je Boris Petrovič precej spremenil. Sčasoma se je čisto vživel v vlogo carjevega nečaka. Igral jo je dovršeno. V dveh letih je prodal petičnežem toliko čikov poslednjega ruskega carja, da bi bil car, če bi jih lahko pokadil, nemara še danes živ.

SKRBEN MOŽ

„To je vzgoja; nobene olike, nobene uslužnosti!“ se je hudoval na ves glas v avtobusu mož, ki je vstopil s svojo ženo.

„Kaj pa hočete? Ta mladenič vam je vendar dal prostor, da ves čas udobno sedite,“ ga je zavrnil starejši mož.

„Že vse prav in lepo, toda moja žena mora še vedno stati...“

„Ne razumem tega!“

„In kar se tiče njegovega poslanstva: kaj je povzročilo smrt Julesa Fournauxa v pariški operi? Njegova srčna slabost? Ne — on je moral umreti, ker je s svojimi zadnjimi predavanji dokazal, da ve za ključ k skrivnosti v Tongkingu. Kaj se je zgodilo z velikim generalom Stanislavom? Ugrabitve? Samomor? Nič z vsem tem! Razumel je rastočo nevarnost za Rusijo; vedel je resnico o Mongoliji. Zakaj je bil umorjen sir Crichton Davey? Če bi knjiga, ki jo je pisal, ugledala luč sveta, bi dokazala, da je on edini Anglež, ki je spoznal važnost tibetanskih meja. In, Petrie, lahko ti dam sveto zagotovilo, da so to le trije posamezni primeri. Da bi bil kje kdo, ki bi vzbudil zapad, da bi ta doumel vzhod, ki bi gluhce naučil poslušati in slepce spregledati, da milijoni čakajo na svojega voditelja — ta bi bil zapisan smrti. In vse to je le en del tega hudičevega gibanja. Vso zmagalo lahko zdaj že domnevam.“

„To je skoraj neverjetno. Smith! kateri pokvarjeni um pa nadvlada to skrivno gibanje?“

„Misli si koga, ki je velik, vitek, tigrski, visokoplečat, s čelom Shakespeara in obrazom satana, s skoraj obrito glavo in z mandeljastimi, hipnotskimi očmi mačje zelene barve. Daj mu vse kruto vzhodnjaško prekanjenost, nakopičeno v velikanskem razumu, daj mu vse vire nekdanjih in sedanjih znanosti in vso pomoč bogate vlade — ki sicer zmerom zanikuje njegovo bit. Predstavljaš si takšno bitje, pa imaš duhovno podobo dr. Fu-Mančuja — rumene nevarnosti, utelešene v enem človeku!“

Zayatski poljub

V svoji sobi sem se spustil na stol in hlastno popil veliko čašo konjaka.

„Doslej so naju zasledovali in opazovali,“ sem rekel. „Zakaj nisi poskusil speljati zasledovalca na napačno sled?“

Smith se je zasmel. „Prvič bi bilo to prizadevanje zaman. On bi naju našel, kamor koli bi šla. In kaj pomaga, če bi zaprl njegove pomagače? Nič jim ne moremo dokazati. Razen tega je iz vsega razvidno, da se naj nocoj izvrši name napad — in sicer na isti način, kakršen je uspel pri ubogem siru Crichtonu.“

Njegova štirioglasta brada je ostro izstopila. Skočil je pokonci in stresel stisnjene pesti proti oknu. „Ta zlodej! Ta vrazji, pretkani zlodej! Kar zdelo se mi je, da bo sir Crichton prvi na vrstii; in prišel sem prepozno, da bi ga posvaril. Močan udarec zame! Ako pomislim, da sem vedel — pa ga vendar nisem mogel rešiti!“

Zopet je sedel in krepko vlek iz pipe. „Dr. Fu-Manču je napravil napako, ki jo imajo vsi neavadni duhovi: podcenjeval je svoje nasprotnike! Ni pomislil, da bi jaz mogel spoznati pomen parfumiranih pisemskih ovojev. Silno orožje si je vzel s tem, da mi je spravil v roke take dokaze, in menil je, da bom, nič hudega sluteč, legel k počitku in končal, kakor je končal sir Crichton. In brez izdajske zgovornosti tvoje dražestne prijateljice resnično ne bi domneval, kaj me pričakuje, ko sem prejel njena ‚poročila‘, ki niso bila, mimogrede povedano, nič drugega ko prazen list papirja.“

„Smith,“ sem ga prekinil, „kdo je ta ženska?“

„Ona je ali hčerka ali žena sužnja Fu-

Mančuja. Zdi se mi, da poslednje; zakaj ona nima nikake lastne volje, razen“ — hudo domušno me je pogledal od strani — „v nekem pogledu.“

„Kako se moreš šaliti, ko ti nekaj tako strašnega visi nad glavo! Kaj pomenijo ti parfumirani ovoji? Na kak način je umrl sir Crichton?“

„Umrl je zaradi zayatskega poljuba. Če me pa vprašaš, kaj je to, ti moram odgovoriti, da ne vem. Zayate imenujejo v Burmi počivališča karavan. Ob cesti, kjer sem prvič in zadnjič srečal dr. Fu-Mančuja, so potujoči, ki so obiskovali počivališča, mnogokrat umirali tako, kakor je umrl sir Crichton. Nič ni izdajalo vzroka smrti — razen zelo majhna rdeča pegica na tliniku, licu ali kakemu udu. Temu znamenju so tam dali ime ‚zayatski poljub‘. Dandanes se ljudje izogibljejo tistih počivališč. Jaz sem si stvar po svoje razložil. Upam, da se mi bo še nocoj posrečilo dokazati jo — se razume, če bom še živ. Prav gotovo se bo spet pokvarilo kako orožje v peklenški orožarni tega mogočnika, in na ta način — in le tako — smem pričakovati, da ga bom nekega dne umiril. To je bil eden mojih poglavitnih razlogov, da Cleevu nisem te stvari pojasnil. Kajti slišijo celo zidovi, kjer ima Fu-Manču svoje prste. Zato sem se delal, kakor da bi mi pomen pege ne bil znan, ker sem slutil, da bo uporabil moj nasprotnik isto sredstvo še pri kateri drugi žrtvi. Hotel sem si pridobiti priliko, da vidim zayatski poljub ob nastajanju in te prilike čakam zdaj.“

„No in parfumirani ovitek?“

(Dalje prihodnjic)

Smith. „To je bil atentat št. 1. Več ti trenutno ne morem reči. Voznik ni ničesar zapazil. Petrie, potegni okno na tvoji strani gor in glej skozi šipo zadaj! Hvala Bogu! Se že peljemo!“ Urno sem se ozrl. „Nekdo je stopil v naslednji avto. Zasledujejo naj ju!“ Nayland Smith se je naslonil nazaj in se trpko nasmejal. „Petrie, ako bom srečno ušel iz te zasede, mislim, da me ščiti čudežna sila.“

Iz žepa je izvlekel tobačnico in si polnil pipo. „Hotel si dobiti pojasnila,“ je spet povzel besedo. „Dam ti jih — kolikor mi je mogoče. Ti seveda ne razumeš, zakaj pošljejo uradnika britske države najprej v Burmo in se potem nenadoma spet znajde v Londonu kot detektiv. Tu imam pooblastila z najvišjih mest — ker sem čisto slučajno odkril neko sled. Ko sem šel za sledjo, sem dobil dokaze o žitju in zlobnem nehanju neke osebe. Po dosedanjem stanju se nisem upravičen imeti ga za pooblaščenca kake azijske sile. Ipač pa lahko rečem, da bodo v kratkem predloženi londonskemu poslaniku tiste države najostrejši protesti.“ Prekinil se je in pogledal nazaj na vozilo, ki nam je bilo neprestano za petami.

„Dokler ne prispemo domov, se nam je komaj česa bati,“ je pojasnjeval. „Zato pa potem tembolj. Toda da se vrnem k stvari: ta mož, ki je ali fanatik ali plačan zastopnik, je brez dvoma najbolj nevarno bitje, kar jih trenutno živi. Zna vse kulturne jezike in večino divjaških narečij. Pozna vsa torišča umetnosti in znanosti, ki so ga naučila sloveča vseučilišča. Zna pa tudi nekatere tajne umetnije in panoge ved, ki jih nobena sodobna univerza ne more naučiti. Ima možgane treh veleumov. Umski velikan!“

Po športnem svetu

ATLETIKA:

Olimpijske igre v Tokiu

Čez nekaj dni bomo nekako v sredi največjih svetovnih športnih prireditev, olimpijskih iger. Ne bodo pa letošnje igre samo največja svetovna športna prireditev, kakršnih smo javeni iz preteklosti, temveč bodo sploh največje in najimpozantnejše olimpijske igre v vsakem pogledu. Nov rekord je bil dosežen s prijavi posameznih držav, saj se je prijavi 97 narodov. Prav pred kratkim se je prijavi otok Barbados iz britanske Zapadne Indije, ki hoče sodelovati pri olimpijskih igrah z dvema dvigalcema uteži. Če bo mednarodni olimpijski odbor upošteval njegovo prijavo — kajti rok za prijave je potekel že 16. avgusta — potem se bo število sodelujočih narodov, odnosno držav dvignilo na 97.

Olimpijska vas je že tudi pripravljena, da sprejme sodelujoče atlete in funkcionarje. Ima 249 dvonadstropnih hiš s 543 stanovanji različne velikosti. Značilno je, da je na tem mestu pred 18 leti takratna ameriška zasedbena oblast postavila majhno ameriško mesto, kjer so prav do lanskega leta stanovale družine ameriških vojakov.

Ogromno olimpijsko štafeto od vzhoda na zapad preko ZDA bodo izvedli Amerikanci, da jim prinese potreben denar za udeležbo na olimpijskih igrah. Računajo, da bodo ob tej priliki kasirali en milijon dolarjev. Štafeta bo začela teči v New Yorku (starter bo znani olimpijski zmagovalec v Berlinu 1936 Jesse Owens) ter bo s 3500 ameriški športniki dosegla 27. septembra svoj cilj v Los Angelesu.

Ob tej priliki bi pripomnili, da Amerikanci nikjer ne dobe nobene podpore za svojo udeležbo na olimpijskih igrah. Oni (športniki) so navezani samo nase in morajo sami skrbeti za kritje stroškov svojih atletov, ki zastopajo svoje ameriške barve na olimpijskih igrah. Ameriški športniki nočejo biti od nikogar odvisni in zato so svoječasno odklonili podporo, ki jim jo je v to svrhu ponudila vlada. Vendar jih ameriška javnost ob vsaki taki priliki tako podpira, da običajno naberejo precej več denarja kakor ga rabijo za svojo olimpijsko reprezentanco. In tudi letos jim bo ta štafetni tek verjetno prinesel precej več kakor en milijon dolarjev.

Samo novi rekordi pred olimpiado. Pa ni nič čudnega, saj se ves športni svet tako pripravlja na te igre kakor menda še za nobene doslej. Na eni strani vleče udeležence Daljni Vzhod, na drugi pa Japonska, dežela čudovito vztrajnih in borbenih športnikov. Veliko smo že slišali o japonskih športnikih, dostikrat smo jih že tudi videli in zato ni čudno, da se ves svet tako zanima zanje. Najbolj pa seveda oni, ki se bodo v tekmi z njimi borili za zlate kolajne.

Že tretji svetovni rekord je dosegla pri ameriških olimpijskih izbirnih plavalnih tekmah v New Yorku Marilyn Ramenofsky. V finalu na 400 m v kralju je izboljšala svoj lastni, pred 4 tedni postavljeni svetovni rekord od 4:41,7 na 4:39,5 min. S tem je postala najresnejša kandidatinja na zlato kolajno v Tokiu.

V metu kladiva je pa slika še bolj zanimiva. Rus Juri Bakarinov je pri sovjetskih lahkoatletskih tekmah dosegel najboljšo znamko na svetu v letošnjem letu z metom 69,55 m. Kmalu nato je pa ameriški atlet Al Hall pri nekem mitingu v New Yorku zabil isto orodje 69,95 m daleč in se je s tem zelo približal svetovnemu rekordu, ki ga brani njegov rojak Harold Conolly (70-67 m). Pri istem tekmovanju je USA atlet Al OEerte zalučal disk 59,42 m daleč.

100 m v 10 sekundah!

Nemcu Armin Hary-ju se je posrečilo 21. junija 1960, da je dvakrat pretekel v Curihu 100 m v 10 sekundah. Čudoviti čas, kateremu se še dandanes čudi ves športni svet. Dva meseca kasneje je pretekel v Rimu isto progo v končnem teku v času 10,2 sek. in s tem postal olimpijski prvak. Cela vrsta prvorazrednih tekačev se je plasirala za njim, četudi z minimalno diferenco. Armin Hary na tekmuje več, pač pa se potegujeta za prva olimpijska mesta Kanadec Jerome in Este iz Venezuele, ki sta v Rimu podlegla Haryju. Vendar pravijo poročila, da sta oba zelo dobra in tudi kandidata za zlato. Morda se enemu od teh dveh posreči doseči zlato, toda konkurenca je velika in

močna. Lista tekačev, ki so tekli letos 10,1 sek. ni majhna. Poleg tega se je pa pojavil neki 21-letni USA študent z imenom Bob Hayes, kateremu pripisujejo strokovnjaki, da je zmožen teči 100 m pod 10 sek.

NOGOMET

Lep uspeh avstrijskega nogometa nad Jugoslavo

V soboto in nedeljo preteklega tedna so se pomerile kar tri nogometne reprezentance obeh držav. Vendar takega izkupička v treh srečanjih ni nihče pričakoval. Avstrijci so dosegli kar dve zmagi nad priznanimi jugoslovanskimi nogometaši. Veselje avstrijske športne javnosti je zategadelj še bolj upravičeno. Jugoslavo so prevladovali le v mladinski predtekmi v nedeljo, ko so premagali mlade avstrijske nogometaše z 2:1. Avstrijci so v soboto premagali B reprezentanco Jugoslavije z 2:1, medtem ko so naši nogometaši porazili A-representanco Jugoslavije s 3:2.

Avstrijci so dosegli torej v treh tekmah šest zadetkov, prejeli pa le štiri. Reprezentanca Avstrije je od 12 tekem doslej 6 zmagala, trikrat pa igrala neodločeno in prav tolikokrat izgubila. Naši imajo ugoden saldo ne le v točkah, ampak tudi v golih, saj so jih dosegli 36, prejeli pa le 24.

INTER SVETOVNI PRVAK

Nogometaši evropskega prvaka Internazionalne iz Milana so v tretji odločilni tekmi premagali najboljšo južnoameriško ekipo Independente iz Buenos Airesa (Argentina) z 1:0 (0:0, 0:0) in s tem osvojili naslov svetovnega klubskega prvaka. Srečanje se je v regularnem delu igre končalo neodločeno z 0:0. Šele v podaljšku dvakrat 15 minut je zmagoviti gol dosegel Corso v 110. minuti.

Na nevtralnem terenu v Madridu (Španija) sta se obe moštvi izkazali z lepo in enakovredno igro, tako da je regularni del tekme in prvi podaljšek minil brez gola. Edini gol je bil dosežen 10 minut pred koncem te maratonske bitke. Junaka te razburljive tekme sta bila golmana Sartri (Inter) in Santoro (Independente).

Cerkveni prispevki

„Javni poziv“

Vse katoličane, ki so dolžni plačevati cerkveni prispevek, pa ga za 3. četrletje 1964 (zaključeno 1. septembra 1964) še niso plačali, pozivamo, da v opominjalnem roku treh tednov, ki se začne 1. oktobra 1964, brez nadaljnje poziva plačajo svoj prispevek do 21. oktobra 1964 pri pristojnem župnem cerkvenem svetu in da pokažejo obenem svoj davčni predpis ali mezdni izkaz.

Cerkveni prispevek je po zakonu dolg, ki se mora plačati in Cerkev nima dolžnosti, da bi ga po svojih organih pobirala. Ako prispevek ni plačan, je dovoljena pravna pot. Organi, ki pobirajo cerkveni prispevek, uživajo pravno varstvo in imajo pravico, da zaračunajo do 2 odst. plačilnega cerkvenega prispevka kot pobiralno pristojbino.

Ker se cerkveni prispevek v četrletnih delnih odplačilih plačuje in sicer 1. marca, 1. junija, 1. septembra in 1. decembra, zato je bil 1. septembra 1964 cerkveni prispevek za tri četrtilne letnega prispevka že plačljiv.

Finančna zbornica krške škofije
Celovec, Mariannengasse 2.

SESTANEK „KLUBA MLADJE“

Pretekli teden so imeli člani „kluba mladje“ sestanek, na katerem so se bavili s proučevanjem kulturnega položaja na Koroškem in v Avstriji. Predsednik kluba, Karel Smolle, je uvodoma pozdravil številno mlado družbo ter izrazil zadovoljstvo, da se zanima toliko mladih ljudi za kulturno življenje med nami.

Sestanek je potekal v znamenju debate. Udeleženci so se spoprijeli z vrsto perečih vprašanj. Med drugim so se bavili z razgibanom kulturno dejavnostjo raznih literarnih krogov v Avstriji ter skušali ugotoviti trenutni kulturni položaj med njimi in Slovenci na Koroškem.

Potek sestanka je vodil spretni predsednik Karel Smolle, kateri bo skrbel tudi za izvršitev sklepov. Pokazala se je tudi potreba, da se člani pogosteje sestanejo, kajti le tako bo posameznim mogoče napredovati.

Mladi kulturni delavci so se razšli z novimi in svežimi načrti.

Novi bankovci in kovanci

Narodna banka Jugoslavije je začela s 15. septembrom po potrebi postopno dajati v promet bankovce po 5000, 1000, 500 in 100 dinarjev, izdelane z nekaterimi spremembami. Na prednji strani teh bankovcev je namesto grba Federativne ljudske republike Jugoslavije grb Socialistične federativne republike Jugoslavije. Namesto naziva Narodna banka FLR Jugoslavije bo napis Narodna banka Jugoslavije, na mestu, kjer je bil datum 1. maj 1955, datum 1. maj 1963. Namesto podpisa guverner v. Guzina in predsednik upravnega odbora D. Radosavljevič sta na novih bankovcih podpisana guverner N. Miljanič in viceguverner I. Sijon.

Tudi na hrbtni strani bankovcev so ustrezne spremembe. Razen tega je pri naštevajanju nazivov posameznih republik njihov vrstni red napisan po cirilski abecedi na bankovcih po 5000 in 500 din, z latinico pa na bankovcih po 1000 in 100 din.

Narodna banka Jugoslavije je začela po potrebi od 15. septembra dajati v promet tudi kovan denar v kosih po 10, 5, 2 in 1 dinar, izdelan s podobnimi spremembami, kakor so nastale na bankovcih.

V pogledu vrste papirja, kovine, nadalje v pogledu dimenzij, teže, risb, okraskov, barv in drugega teksta in vrste tiska oziroma kovanja so bankovci in kovani denar ohranili iste lastnosti in podobo.

Tečajni bankovci po 1000 din z datumom: „1. maj 1946“ in po 5000, 1000, 500 in 100 din z datumom „1. maj 1955“, kakor tudi kovani denar po 50, 20 in 10 din z označbo leta 1955 ter kovani denar po 5, 2, 1 in po pol dinarja z označbo leta 1953 ostanejo še nadalje v obtoku kot zakonito plačilno sredstvo.

Izdajanje vizuma na meji

25. septembra (Tanjug). Državlani vseh dežel, s katerimi ima Jugoslavija diplomatske ali konzularne odnose, bodo od 1. oktobra letos do 15. aprila prihodnjega leta lahko na meji dobivali vizume za bivanje v Jugoslaviji ali za potovanje skozi njo. Odlok o tem je izdal zvezni sekretariat za notranje zadeve, da bi okrepil zimski turizem.

Po vesteh iz tega sekretariata bodo vizume na obmejnih prehodih izdajala poverjenišтва za kontrolno mednarodnega potniškega prometa. Vizumi so lahko turistični in na podlagi njih se bodo tuji državljani lahko mudili v Jugoslaviji 30 dni, ali pa tranzitni za potovanje skozi našo deželo, ki lahko traja do 7 dni. Turistični in tranzitni vizumi, izdani na meji, dajejo pravico do enega potovanja vstevši prihod v deželo in odhod iz Jugoslavije.

V lanski zimski sezoni — od 1. oktobra 1963 do 31. marca 1964 — je prispelo v Jugoslavijo ali potovalo skozi njo nad 830.000 tujcev. Pričakovati je, da bo v letošnji zimski sezoni njih število znatno večje spričo težnje po stalnem naraščanju tega prometa in uveljavljanju novih olajšav za vizume na meji. Na pristojnem mestu računajo, da bodo te olajšave uporabljali zlasti državljani iz sosednjih dežel.

GLEDALIŠČE V CELOVCU

Petek, 2. oktobra, ob 19.30: König Lear (Kralj Lear); 1. predst. za abonma D, 1. predst. za GWG in KWK-petek. — Sobota, 3. oktobra, ob 19.30: Die Zauberröte (Čarobna piščal) — izjemoma v soboto, premiera, kot gost nastopi komorni pevec ANTON DERMOTA (Dunajska državna Opera); 2. predst. za abonma-D, 2. predst. za GWB in GWK-četrtek. Cena vstopnic od 12 do 60.— šillingov; abonma proti doplačilu. — Nedelja, 4. oktobra, ob 15 ur: König Lear; 1. predst. GWK-nedelja. — Sreda, 7. oktobra, ob 19.30: König Lear; 1. predst. za abonma M, 1. predst. za GWG in GWK-sreda. — Četrtek, 8. oktobra, ob 19.30: Die Landstreicher (Potepuhi); 3. predst. za abonma D, 3. predst. za GWK-četrtek.

Za vse predstave velja prosta prodaja vstopnic in abonma.

KOMORNO GLEDALIŠČE

Sobota, 3. in nedelja, 4. oktobra, ob 19.30: Vater darf's nicht wissen (Oče ne sme vedeti).

Mali oglas

Tesarje in pomožne delavce sprejemem. Plača nad tarifno! Za prenočevanje preskrbljeno. — Mestni tesarski mojster Peter WALTER, Klagensfurt-Celovec, Türkgasse 1, tel. 52-70.

SEJEM SIMODOLSKEGA GOVEDA V LEOBNU

„Alpska živinorejska zveza simodolskega goveda (Fleckvieh) za štajersko in Koroško“ bo imela svoj 65. živinorejski sejem 7. oktobra 1964 v gornji hali v Leobnu na štajerskem.

Prignali bodo: 50 bikov in 250 močno brejih krav.

V torek, 6. oktobra, bo izbira in ocenjevanje goveda, in sicer ob 13. uri popoldne. V sredo, 7. oktobra, ob 9.30 pa bo otvoritev sejma.

Vse živali so iz hlevov, ki so priznane prosti tuberkuloze in bruceloz (Bangove bolezni) in so zavarovane od hleva do hleva.

Velika ponudba na sejmu bo nudila bogato priložnost izbire za nakup dobre in lepe plemenske živine.

Pojasnila daje „Alpska živinorejska zveza simodolskega goveda za štajersko in Koroško“, Judenburg, telefon 121 in Celovec, telefon 48-11.

SLOVENSKE ODDAJE V RADIU

CELOVEC 412,1 m

PONEDELJEK, 5. 10.: 14.15 Poročila, objave. Pregled sporeda. — Žena in dom. — 10 minut za športnike. — 18.00 Za naše male poslušalce. — TOREK, 6. 10.: 14.15 Poročila, objave. — Bolje je paziti kot zdraviti se: Higijena starosti. — Poje Koroški oktet. — SREDA, 7. 10.: 14.15 Poročila, objave. — Kar želite, zaigramo. — ČETRTEK, 8. 10.: 14.15 Poročila, objave. — Dr. Metod Turnšek: Trigatev — narodopisna oddaja. — PETEK, 9. 10.: 14.15 Poročila, objave. — Od petka do petka po naših krajih in pri naših ljudeh. — Pesem koroških slovenskih skladateljev. — SOBOTA, 10. 10.: 9.00 Od pesmi do pesmi — od srca do srca. — 16.00 Roko v roki po Koroški — Hand in Hand durch's Kämtner Land... (nemško-slovenska skupna oddaja). — NEDELJA, 11. 10.: 7.30 Duhovni nagovor. — S pesmijo in glasbo pozdravljamo in voščimo.

LJUBLJANA (327,1 m)

NEDELJA, 4. 10.: 7.15 Narodni in domači zvoki. 8.00 Mladinska radijska igra. 8.40 Iz festivala otroške pesmi 1964. 9.05 Naši poslušalci čestitajo... 12.05 Naši poslušalci čestitajo... 13.30 Za našo vas. 15.05 Šport in glasba. 20.00 Sergej Prokofjev: Romeo in Julija. 23.05 Koncert z deli sodobnih jugoslovanskih skladateljev. — PONEDELJEK, 5. 10.: 8.05 S komponisti domačih napevov. 8.55 Pravljica o jezeru. 9.10 Slovenske narodne pesmi za otroke. 11.00 Turistični napotki za tuje goste. 12.15 Kmetijski nasveti. 14.15 Naši poslušalci čestitajo... 17.15 Ljubljanski operni pevci pojejo. 20.10 Simfonični koncert madžarskega državnega orkestra (festival v Dubrovniku). — TOREK, 6. 10.: 8.55 Radijska šola za srednjo stopnjo. 9.25 Slavniki skladatelji komponirajo za otroke. 10.15 Z opernimi pevci po svetu. 11.00 Turistični napotki za tuje goste. 12.15 Kmetijski nasveti. 14.05 O razvoju slovenskega jezika (radijska šola za višjo stop.). 18.10 Koncert po željah poslušalcev. 20.20 Mali očka želva (radijska igra). 23.05 Nočni koncert. — SREDA, 7. 10.: 8.55 Pisan svet pravljic in zgodb. 11.00 Turistični napotki za tuje goste. 12.15 Kmetijski nasveti. 14.05 Sestaneke razredne skupnosti (radijska šola za sred. stop.). 15.40 Slovenske nar. pesmi poje komorni zbor. 20.50 do 23.00 Nižava (D'Albert), opera v 2 dejanjih. — ČETRTEK, 8. 10.: 8.05 Slovenska nar. pesmi. 8.55 O razvoj slovenskega jezika (radijska šola za višjo stop. — ponovitev). 10.15 Z domačih opernih odrov. 11.00 Turistični napotki za tuje goste. 12.15 Kmečka univerza: „Njivska higijena v oktobru. 14.35 Naši poslušalci čestitajo... 20.00 Četrtekov večer domačih pesmi in napevov. — PETEK, 9. 10.: 10.35 F. S. Finžgar: Polom. 11.00 Turistični napotki 12.15 Setev ozimim (kmečka univerza). 14.05 Jesenske podobe (radijska šola za niž. stop.). 20.30 Skladbe Jakoba Gallusa Petelina (Zbor slov. filharmon.). — SOBOTA, 10. 10.: 8.55 Jesenske podobe (radijska šola za niž. stop. — ponovitev). 11.00 Turistični napotki za tuje goste. 12.15 Problem kostanjevega raka (kmečka univerza). 14.35 Naši poslušalci čestitajo... 15.40 Poje Učiteljski pevski zbor Emil Adamič. 18.10 Odlomki iz opere Jakobinec (Dvorak). 22.10 Oddaja za naše izseljence.

Izgrebalniki za krompir - Sadne stiskalnice
- Parilniki - Drobilniki za krmo - Dvo-
kolesa - Mopedi itd.

Johan Lomšek

TIHOJA 2, P. Dobrla ves — Eberndorf
Telefon 04237 246

Zahtevajte cenike! Ugodni plačilni pogoji!